

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW
ZARZĄD GŁÓWNY

Komunikat
4/110

Warszawa, listopad 2011

Szanowni P. T. Prezesi Oddziałów i Kół
Prosimy o zaznajamianie z treścią Komunikatu
wszystkich członków Zarządu i Związku

REDAKCJA
Irena Tańska

Copyright © by Związek Sybiraków Zarząd Główny 2011
e-mail: biuro.zarządu@poczta.internetdsl.pl

ISSN 1508-0676

Wydawnictwo Comandor
02-760 Warszawa, ul. Kaspijska 1/29
tel./fax: 0-22 827-51-71

Skład komputerowy – *Mirosława Sadowska*
Łamanie komputerowe – *Daniela Bartkiewicz*

Nakład: 550 egz.

Związek Sybiraków Zarząd Główny
00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12/III p.,
tel./fax. 22 827-93-71
Konto bankowe PKO BP SA I O/Warszawie
Nr 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

SPRAWY ORGANIZACYJNE

Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Warszawa, 4 października 2011 r.

Wielce Szanowni Państwo,
pozwalam sobie uprzejmie poinformować, że w dniu dzisiejszym Kancelaria Prezesa Rady Ministrów wydała następujący komunikat związany z posiedzeniem Rady Ministrów:

„Podczas dzisiejszych obrad Rada Ministrów przyjęła założenia do projektu ustawy zmieniającej ustawę o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz niektórych innych ustaw, (...) przedłożone przez szefa Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.

Proponowane przepisy umożliwią zwiększenie pomocy państwa kombatantom, ofiarom represji wojennych i okresu powojennego, dzięki której powinna poprawiać się ich codzienna egzystencja.

Przewidziano utworzenie Korpusu Weteranów Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej. Wejdą do niego osoby, które uzyskały (bądź uzyskają w przyszłości) tzw. uprawnienia kombatanckie z tytułu walki o niepodległość Polski w latach 1914–1963. Szacuje się, że w naszym kraju żyje łącznie ok. 90 tys. takich osób. Korpus będzie honorową wspólnotą żołnierską. Jego członkowie otrzymają legitymacje, które będą wydawane przez Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych (w obecnej nazwie Urzędu słowo „kierownik” zostanie zastąpione słowem „szef”). Oznacza to, że wszyscy uprawnieni będą posiadać jednakowe legitymacje (obecnie posługują się różnymi dokumentami). Nowa legitymacja będzie dokumentem poświadczającym prawa do specjalnych świadczeń. Zaproponowano przepis, na podstawie którego członkowie Korpusu będą mogli korzystać z 51 proc. niżki na bilety w krajowych przejazdach autobusowych i kolejowych.

Dzięki uchynieniu istniejących regulacji, osoby które walczyły z oddziałami ukraińskich nacjonalistów (w formie tzw. Istriebitielnych Batalionów) oraz osoby, które doznały określonego uszczerbku na zdrowiu w trakcie wystąpień wolnościowych na Wybrzeżu (Grudzień 1970) – będą mogły ubie-

gać się o status kombatanta. Przewidziano także ułatwienia dla kombatantów zamieszkałych za granicą, którzy dotychczas nie ubiegali się o należne im świadczenia w związku z utrudnieniami w ich wypłacie. Chodzi o to, że na podstawie obowiązujących przepisów świadczenia takie mogły być wypłacane osobie upoważnionej przez kombatanta zamieszkałej w kraju lub wpływały na jego rachunek bankowy w Polsce. Po zmianie przepisów, kombatantom zamieszkałym za granicą przysługujące świadczenia będą wypłacane np. razem z emeryturą i rentą na rachunek bankowy za granicą. Transfer świadczeń za granicę będzie możliwy po złożeniu przez uprawnionego wniosku do organu wypłacającego.

Założono, że świadczenia gwarantowane opieki zdrowotnej będą udzielane kombatantom także po przekroczeniu limitów finansowych wynikających z umów zawieranych przez NFZ ze świadczeniodawcami. Jednak wartość świadczeń dostępnych poza limitem została ograniczona, a ich realizacja będzie kontrolowana przez NFZ.

W założeniach postanowiono, że Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, NFZ oraz organy rentowe będą udostępniać sobie bezpłatnie zgromadzone dane osobowe niezbędne do realizacji i weryfikacji uprawnień kombatantów, ofiar represji, osób represjonowanych oraz inwalidów wojennych. Dane będą obejmować: nazwisko, imię (imiona), nazwisko rodowe, datę urodzenia, numer PESEL i adres zamieszkania.

Zgodnie z założeniami, 1 września ma być Dniem Weterana Walk o Niepodległość Rzeczypospolitej Polskiej”.

Na podstawie przyjętych założeń w Rządowym Centrum Legislacji zostanie przygotowany w najbliższym czasie projekt ustawy zmieniającej ustawę o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego oraz niektórych innych ustaw.

Z wyrazami szacunku

**p.o. Kierownika
Urzędu do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych**

Jan Stanisław Ciechanowski

Warszawa, dnia 7 czerwca 2011 r.

**Kierownik
Urzędu do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych**

BD/WP/K0846/812/16/11

**Szanowny Pan
Henryk Strzelecki
Prezes Zarządu Głównego
Związku Kombatantów RP
i Byłych Więźniów Politycznych**

Wielce Szanowny Panie Prezesie,

W związku z wejściem w życie w dniu 20 kwietnia 2011 roku *ustawy z dnia 23 lutego 2011 roku o zmianie ustawy o świadczeniu pieniężnym przysługującym osobom deportowanym do pracy przymusowej oraz osadzonym w obozach pracy przez III Rzeszę i Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich* (Dz.U. Nr 72, poz. 380), która stanowi realizację wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 grudnia 2009 roku (sygn. akt K 49/07), chciałbym uprzejmie poinformować Szanownego Pana Prezesa, iż prawo do świadczenia pieniężnego z tytułu deportacji do pracy przymusowej na okres co najmniej 6 miesięcy przysługiwać będzie również osobom deportowanym (wywiezionym) do pracy przymusowej w granicach terytorium państwa polskiego sprzed dnia 1 września 1939 roku.

Osoby, które były deportowane do pracy przymusowej w opisanych wyżej warunkach, a nie zwracały się dotychczas o przyznanie świadczenia pieniężnego, mogą występować do Kierownictwa Urzędu z odpowiednimi wnioskami o przyznanie świadczenia. Natomiast osoby, wobec których wydano decyzje ostateczne odmawiając prawa do świadczenia pieniężnego z uwagi na deportację (wywiezienie) w granicach terytorium państwa polskiego, co było konsekwencją brzmienia art. 2 pkt. 2 *ustawy o świadczeniu pieniężnym...* w stanie prawnym obowiązującym do dnia wejścia w życie wyroku

Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 grudnia 2009 roku, mogą występować o zmianę tych decyzji. Zmiana następuje na wniosek strony, która – z braku woli wnioskodawcy – będzie rozpatrywana w trybie art. 154 kodeksu postępowania administracyjnego. Konieczną przesłanką do zmiany treści decyzji będzie wykazanie w trakcie wszczętego postępowania administracyjnego faktu deportacji (wywiezienia) do pracy przymusowej na okres co najmniej 6 miesięcy.

Równocześnie pragnę uprzejmie poinformować Szanownego Pana Prezesa, iż w świetle brzmienia ustawy nowelizacyjnej, badanie spełnienia przez wnioskodawców przesłanki „wyrwanie” z dotychczasowego środowiska (konieczność jej spełnienia wynikała z treści uzasadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 16 grudnia 2009 roku), będzie zredukowane w praktyce orzeczniczej Urzędu do wykazania samego faktu deportacji (wywiezienia).

**Z wyrazami szacunku,
p.o. Kierownika
Urzędu do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych
Jan Stanisław Ciechanowski**

Olsztyn, 14.09.2011

Wojewódzki Związek Sybiraków
Zarząd Oddziału
ul. Jagiellońska 41
10-273 Olsztyn

L.dz. 91/2011

Pan
Grzegorz Schetyna
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Prośba

Zarząd Oddziału Związku Sybiraków w Olsztynie w imieniu wszystkich członków z 17 Kół Związku Sybiraków z województwa warmińsko-mazurskiego zwraca się z uprzejmą prośbą do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej o pozytywne zaopiniowanie projektu ustawy z dn. 2.04.1997 przedstawionej Sejmowi RP

– o świadczeniu substytucyjnym przysługującym osobom represjonowanym w latach 1939–1956 przez Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich.

Odszkodowanie substytucyjne należy się szczególnie sybirakom za niewolniczą pracę na zesłaniu w latach 1939–1956 na rzecz sowieckiego okupanta. Przez ponad 70 lat od tamtych tragicznych dla wielu zesłańców wydarzeń, nie otrzymali oni żadnego odszkodowania ani zadośćuczynienia.

Sybiracy nadal cierpliwie czekają, ale Rząd i władza ustawodawcza nie zrobiły do tej pory nic, zapominając o tym, kto wywalczył wolność, albo nie chce znać prawdy historycznej, że tysiące żołnierzy, którzy walczyli o wolność Polski to byli sybiracy walczący pod Monte Cassino i na innych frontach II wojny światowej.

Zesłańcy to najwierniejsi obywatele polskiej Ojczyzny, którzy nie wyparli się obywatelstwa, wiary, języka, tradycji mimo różnorodnych prześladowań. Traumatyczne przeżycia, których doświadczyli jako dzieci, młodzież czy

ludzie dorośli odbiły się na zdrowiu fizycznym i psychicznym. Są to dziś ludzie styрани niewolniczą pracą, byli żołnierze i partyzanci, a pozbawieni niejednokrotnie nawet skromnej dotacji państwowej. Płacąc tak wielką cenę za wyzwolenie Ojczyzny są dziś zapomniani i często ignorowani już nie przez komunę, ale przez wolną Polskę i jej władze.

Pogarszający się stan zdrowia, wzrost kosztów utrzymania, leczenia, powoduje że sytuacja finansowa wielu sybiraków jest dramatyczna.

Świadczenie substytucyjne chociaż w części zrekompensuje krzywdy, jakich doznali ze strony Sowietów za to, że byli Polakami.

Mimo zapewnień ze wszystkich stron, że roszczenia sybiraków są zasadne, dla tych „którzy cierpieli najdłużej i najbardziej”, do tej pory nie przyznano zadośćuczynienia.

Zarząd Główny Związku Sybiraków pozostaje ciągle bez odpowiedzi ze strony organów państwowych, w tym szczególnie Sejmu Rzeczypospolitej i Rządu Rzeczypospolitej.

Zwracamy się do Sejmu Rzeczypospolitej o jak najszybsze pozytywne rozpatrzenie Ustawy o świadczeniu substytucyjnym.

Z poważaniem
Prezes
Zarządu Oddziału
Związku Sybiraków

Eugeniusz Grabski

Warszawa, dn. 6 października 2011 roku

**Kierownik
Urzędu do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych**

**Szanowny Pan
Tadeusz Chwiedź
Prezes
Związku Sybiraków w Warszawie**

Wielce Szanowny Panie Prezesie,
mając na uwadze artykuł 19 Konstytucji Rzeczypospolitej stanowiący, iż Rzeczpospolita Polska specjalną troską otacza weteranów walk o niepodległość, a także zapisy innych aktów prawnych oraz oczywisty obowiązek wobec tak zasłużonej grupy społecznej, jaką stanowią kombatanci, Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych podejmuje inicjatywy mające na celu stworzenie sprawnego systemu pozwalającego realizować należne środowisku kombatanckiemu przywileje.

Zgodnie z art. 47c ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2004 roku Nr 210, poz. 2135 ze zm.) kombatanci mają prawo do korzystania poza kolejnością ze świadczeń opieki zdrowotnej i usług farmaceutycznych. Z napływających do Urzędu informacji wynikało, iż prawo to było realizowane z różnym skutkiem. W związku z powyższym podjąłem decyzję o konieczności przeprowadzenia szerokiej akcji informacyjnej o ww. uprawnieniu – wystosowałem pisma do osób zarządzających placówkami medycznymi mającymi podpisany kontrakt z Narodowym Funduszem Zdrowia w całym kraju.

Kolejnym krokiem, jaki podjął Urząd, jest uruchomienie numeru telefonicznego, pod którym można składać zgłoszenia o wszelkich nieprawidłowościach w dostępie do świadczeń opieki i ochrony zdrowia, na jakie napotykać kombatanci i inne osoby uprawnione. Służymy pomocą pod numerem

telefonu (22) 661-90-09 (czynny w dni robocze w godzinach pracy Urzędu, tj. 8:15–16:15), adresem mailowym: zdrowie@udskior.gov.pl, fax (22) 661-90-73 oraz drogą listowną pod adres: Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, ul. Wspólna 2/4, 00-926 Warszawa, z dopiskiem ZDROWIE.

Ponadto pragnę uprzejmie poinformować, iż z dniem 23 września 2011 roku weszła w życie ustawa z dnia 28 lipca 2011 roku o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. Nr 187, poz. 1109). Zgodnie z treścią powyższej nowelizacji zniesiony został obowiązek załączania do wniosku o przyznanie pomocy pieniężnej stanowiska kierownika ośrodka pomocy społecznej.

Mam nadzieję, iż zmiana ta – przyjęta przez Radę Ministrów i wysłana do Sejmu dzięki inicjatywie p.o. Kierownika Urzędu oraz Ministra Pracy i Polityki Społecznej – ułatwi potrzebującym kombatantom i innym osobom uprawnionym ubieganie się o pomoc ze środków budżetowych będących w dyspozycji Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych. W załączeniu niniejszego pisma przekazuję wzór wniosku o przyznanie pomocy pieniężnej.

Z wyrazami głębokiego szacunku
p.o. Kierownika
Urzędu do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych
Jan Stanisław Ciechanowski

*to from
archiwum
+257*

**Kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów
i Osób Represjonowanych**

ul. Wspólna 2/4
00-926 WARSZAWA

Wniosek o udzielenie pomocy pieniężnej

Dane osobowe

Nazwisko i imię (imiona)

Nr PESEL

Data urodzenia.....

nr telefonu.....

Adres zameldowania

Ulica..... nr domu nr mieszkania

Kod..... Poczta Miejscowość.....

Adres do korespondencji (wypełnić o ile jest inny niż wskazany adres zameldowania)

Ulica.....nr domu nr mieszkania

Miejscowość.....

Kod..... Poczta

Nazwa banku i numer konta (26 znaków), na które ma być przekazana pomoc pieniężna (w przypadku niewypełnienia tego pola, pomoc pieniężna zostanie przekazana za pośrednictwem Poczty).

Dane dotyczące rodziny wnioskodawcy:

Ilość osób w gospodarstwie domowym (uwzględnić należy współmałżonków, dzieci będące na utrzymaniu do ukończenia 16 roku życia a w przypadku kontynuacji nauki do jej ukończenia, nie dłużej jednak niż do osiągnięcia przez nie 25 roku życia oraz bez względu na wiek dzieci uprawnione do renty rodzinnej oraz dzieci niepełnosprawne będące na wyłącznym utrzymaniu).

Do wniosku należy dołączyć aktualne zaświadczenia o dochodach wszystkich członków gospodarstwa domowego, a w przypadku dzieci uczących się zaświadczenie o kontynuacji nauki.

Należy podać cel na jaki będzie przeznaczona pomoc pieniężna:

.....

.....

.....

.....

.....

.....
miejscowość i data

.....
własnoręczny podpis wnioskodawcy

Obowiązkowe załączniki do wniosku

1. Kserokopia zaświadczenia o przyznaniu uprawnień kombatanta lub wdowy po kombatancie,
2. Kserokopia dowodu osobistego,
3. dokumenty zawierające aktualne informacje na temat stanu zdrowia oraz sytuacji rodzinnej i materialnej osoby zwracającej się o pomoc (np. odcinek renty lub emerytury, wyciąg z rachunku bankowego; w przypadku dzieci uczących się zaświadczenie o kontynuacji nauki - nie starsze niż 6 miesięcy) własne oraz współmałżonki/a, zaświadczenie o niepełnosprawności/inwalidztwie, zaświadczenia o stanie zdrowia, wypisy ze szpitala (karty szpitalne), zaświadczenie lekarskie,
4. w przypadku wystąpienia klęski żywiołowej, pożaru itp. zaświadczenie z Urzędu Gminy o poniesionych stratach bądź inne dokumenty potwierdzające zdarzenie.

Dodatkowe załączniki do wniosku:

Osoba ubiegająca się o dofinansowanie do **zrealizowanego** zakupu sprzętu ortopedycznego, środków pomocniczych, odpłatnego leczenia operacyjnego itp. powinna załączyć imienną fakturę VAT za zakupiony sprzęt (wykonaną usługę).

Osoba ubiegająca się o dofinansowanie do **planowanego** zakupu, odpłatnego leczenia itp. powinna załączyć fakturę Pro Forma (kosztorys) oraz zlecenie lekarskie bądź zaświadczenie lekarskie wskazujące na konieczność zaopatrzenia lub podjęcia leczenia.

UPRAWNIENIA DO ULG

Uprawnienia do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego

W związku z licznymi informacjami o przypadkach niespektowania uprawnień o ulgach przysługujących posiadaczom Legitymacji Osoby Represjonowanej Zarząd Główny Związku Sybiraków zwrócił się do Ministerstwa Infrastruktury z prośbą o wyjaśnienie takiego postępowania. Pismo nasze i odpowiedź Ministerstwa Infrastruktury drukujemy poniżej.

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW

Zarząd Główny

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP SA I/O Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

Warszawa, 21 czerwca 2011

*„Jeśli zapomnę
o nich to Ty Boże
na Niebie
Zapomnij o mnie”
A. Mickiewicz*

ZG/605/11

**Pan Minister Infrastruktury
Cezary Grabarczyk
ul. Chałubińskiego 4/6
00-928 Warszawa**

Szanowny Panie Ministrze,

Na podstawie ustawy z dnia 11 października 2002 r. (Dz.U. Nr 181, poz. 1515) „Legitymacja Osoby Represjonowanej” wydana przez ZUS z wpisem o inwalidztwie uprawnia, równorzędnie z „Książką Inwalidy Wojennego”, do zniżki w komunikacji krajowej przy przejazdach środkami publicznego transportu zbiorowego autobusowego w komunikacji zwykłej, przyspieszonej i pospiesznej.

Otrzymujemy jednak informacje i zażalenia, że firmy przewozowe działające nadal pod nazwą „PKS”, powstałe jako przedsiębiorstwa regionalne, sprywatyzowane, na „Legitymację Osoby Represjonowanej” albo odmawiają zniżek na niektóre relacje (np. PKS Słupsk – na autobusy pospieszne), albo w ogóle nie uznają tej legitymacji jako uprawniającej do zniżek (np. PKS Sp. z o.o. – Gliwice).

Prosimy o wyjaśnienie nam, na jakiej podstawie firmy przewozowe powstałe z PKS mogą nie stosować się do przepisów ustawy powołanej na wstępie.

Z poważaniem

Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków
Stanisław Sikorski

Prezes
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków
Tadeusz Chwiedź

Warszawa, dnia 23 września 2011 r.

MINISTERSTWO INFRASTRUKTURY

Departament Transportu Drogowego

TD-3b-078/491/2011

**Pan
Tadeusz Chwiedź
Prezes Zarządu Głównego
Związku Sybiraków
ul. Mazowiecka 12
00-048 Warszawa**

Szanowny Panie Prezesie!

Odpowiadając na pismo z dnia 21 czerwca 2011 r. Nr ZG/605/11 Departament Transportu Drogowego Ministerstwa Infrastruktury uprzejmie informuje, że uprawnienia do ulgowych przejazdów określone w przepisach ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371 z późn. zm.) oraz w ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 2010 r. Nr 101, poz. 648, z późn. zm.), stwarzają po stronie przewoźnika bezwzględny obowiązek respektowania tych uprawnień. Pogląd taki znajduje potwierdzenie w przepisach ustawy z dnia 6 września 2001 r. o transporcie drogowym (Dz.U. z 2007 r. Nr 125, poz. 874 z późn. zm.). Stosownie do art. 18a tej ustawy, przewoźnik wykonujący regularne przewozy osób uwzględnia uprawnienia pasażerów do ulgowych przejazdów, oraz – zgodnie z art. 18b ust. 1 pkt 6 – cennik opłat przy tych przewozach musi zawierać ceny biletów ulgowych określonych na podstawie odrębnych ustaw, a w szczególności ustawy o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego.

W związku z powyższym w przypadku odmowy honorowania uprawnień do ulgowych przejazdów przez przewoźnika wykonującego regularne przewozy osób na podstawie stosownego zezwolenia, należy zwrócić się do or-

ganu, który wydał zezwolenie na linię regularną. Organ ten – jako właściwy do nadzorowania i kontrolowania przewoźnika, winien przeprowadzić postępowanie wyjaśniające oraz dokonać kontroli na podstawie art. 83 ust. 1 ustawy o transporcie drogowym i w przypadku potwierdzenia w wyniku kontroli zarzutów – jako organ udzielający zezwolenia ma prawo wezwać przedsiębiorcę do usunięcia stwierdzonych naruszeń w wyznaczonym terminie, a nawet cofnąć zezwolenie w związku z nieprzestrzeganiem warunków w nim zawartych (art. 24 ust. 4 pkt 2 i art. 90 ustawy o transporcie drogowym).

Z poważaniem

Dyrektor
Departamentu Transportu Drogowego

Andrzej Bogdanowicz

XI MIĘDZYNARODOWY MARSZ ŻYWEJ PAMIĘCI POLSKIEGO SYBIRU

ZASŁUŻONY
dla Związku Sybiraków

8 - 9 września 2011 roku

ZAPROSZENIE

GOLGOTĘ WSCHODU - PAMIĘTAJ!

*„...Nie wiem, pod wagą jakich win
ci ludzie, zmięci i szarzy,
Znad smugi świeżo
kładzionych szyn
Nie wznoszą ziemistych twarzy...”*

Beata Obertyńska „Tajga”

*Polscy zesłańcy zmuszani
do ciężkich prac przy budowie kolei,
padali z głodu i chorób.*

*Wracamy do ciebie Polsko
Po długich latach niewoli
Znamy smak głodu i nędzy
I wszystko, co smuci i boli.*

*Wracamy do ciebie stęsknieni
Ze stepów Sybiru, w fachmanach
Szczęśliwi na własnej ziemi
Choć krew nie zastygła na ranach.*

Zofia Metelicka

PROGRAM UROCZYSTOŚCI XI MIĘDZYNARODOWEGO MARSZU ŻYWEJ PAMIĘCI POLSKIEGO SYBIRU

8 września 2011 roku

godz. 15.00 W dolnej części kościoła pw. Ducha Św. w Białymstoku,
ul. Sybiraków 2:

- odznaczenia państwowe, resortowe i związkowe,
- część artystyczna,
- zwiedzanie Muzeum Sybiraków, Panoramy Golgoty Wschodu,
- poczęstunek grochówka.

godz. 18.00 Zwiedzanie Muzeum Wojska w Białymstoku, ul. Kilińskiego 7.

9 września 2011 roku

godz. 8.00 Liturgia święta w Katedrze prawosławnej pw. św. Mikołaja w Białymstoku celebrowana przez Ordynariusza prawosławnej diecezji białostocko-gdańskiej J.E. abp. Jakuba.

godz. 10.00 Zbiórka uczestników przy Pomniku Katyńskim:

- Hymn Państwowy,
- powitanie zebranych, wprowadzenie - Tadeusz Chwiedź - Prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków,
- błogosławieństwo uczestnikom marszu w obrzędzie katolickim i prawosławnym,
- przemarsz do kościoła pw. Ducha Świętego ulicami: Świętojańską, Warszawską, Piastowską.

godz. 11.30 Msza św. w kościele pw. Ducha Świętego celebrowana przez J.E. biskupa polowego Wojska Polskiego ks. bp. dr. Józefa Guzdka.

godz. 12.30 Po Mszy świętej przejście uczestników uroczystości do Pomnika - Grobu Nieznanego Sybiraka.

godz. 12.50 Uroczystości przy Pomniku - Grobie Nieznanego Sybiraka:

- hymn Związku Sybiraków,
- modlitwa za zmarłych Sybiraków w obrzędzie katolickim i prawosławnym,
- wystąpienia okolicznościowe,
- apel poległych zakończony salwą honorową - żołnierze 18. Białostockiego Pułku Rozpoznawczego,
- złożenie kwiatów i zapalenie zniczy,
- poczęstunek grochówka.

Prezes
Zarządu Głównego Związku Sybiraków
inż. Tadeusz Chwiedź

Prezydent
Miasta Białegostoku
dr hab. Tadeusz Truskolaski

Wierzę, że wrócę ...

Maria Niwińska

*Wierzę, że wrócę i tym tylko żyję,
Że mnie przyjaciół powitają dłonie,
Że duszę z brudów tułaczki obmyję,
Kiedy mnie pierwszy polski wiatr owionie.*

*Choć może na mnie dom własny nie czeka,
Ani rodzina, wracać się nie boję.
W każdym bliskiego napotkam człowieka,
Ziemia i drzewa i w krąg wszystko moje.*

*Wierzę, że do swej piersi mnie przytulisz
Jak dobra matka wracające dziecko,
co chociaż świstu nie słyszała kuli,
To dosyć spiło goryczy po świecie.*

*Serce mi cała tęsknota przeżarła,
Łzy z ocz płynęły na jawie i we śnie,
Wierzę, że moja dusza obumarła
Na Twoim łonie, Matko, znowu wskrześnię.*

*Wstanę i krzyż swój wezmę na ramiona
I gdy mnie pierwszy polski deszcz obmyje
Znów drgnie do życia dusza umęczona.
Wierzę, że wrócę i tym tylko żyję.*

Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 9 września 2011 roku

**Organizatorzy i Uczestnicy
XI Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru
w Białymstoku**

**Panie Prezydencie, Panie Prezesie!
Czcigodni Weterani!
Szanowni Państwo!**

Przesyłam serdeczne pozdrowienia wszystkim uczestnikom XI Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku. Słowa szczególnego powitania pragnę skierować do osób, które były oświadczeniami i uczestnikami tragicznych wydarzeń, jakie przed 70 laty rozgrywały się na Kresach Wschodnich Drugiej Rzeczypospolitej. Ogrom cierpień, których doświadczyły Państwa rodziny, bliscy, przyjaciele i sąsiedzi, nie daje się objąć słowami. Jako prezydent Rzeczypospolitej pochylam dzisiaj czoło w hołdzie dla wszystkich ofiar „niehumanitarnej ziemi”.

W wyniku czterech masowych deportacji ludności polskiej, żydowskiej i innych narodowości na wschód i daleką północ Związku Sowieckiego zniszczono ukształtowaną przez stulecia wieloetniczną wspólnotę zamieszkującą te ziemie, zwłaszcza zaś jej elity intelektualne i społeczne. Kilkaset tysięcy przedwojennych obywateli naszego państwa zostało zmuszonych, by na zawsze opuścić swoje rodzinne domy, wsie i miasta, miejsca urodzenia i ojcowizny, na które pracowały pokolenia ich przodków. Kto przetrwał sam transport, a następ-

nie lata życia i ciężkiej pracy w surowym klimacie syberyjskiej tajgi lub azjatyckiego stepu, mógł mówić o niemałym szczęściu. Ofiary komunistycznych represji zostały bowiem zdziesiątkowane przez głód, zimno i choroby; ginęły z rąk funkcjonariuszy stalinowskiego aparatu terroru.

Gehenna, jaką przeszli nasi rodacy na „Golgotcie Wschodu”, wymaga od nas, potomnych, byśmy wiedzę o niej zachowali w pamięci i przekazywali kolejnym generacjom. Winna być ona przestrogą dla całej ludzkości przed tym, do czego prowadzi zniewolenie całych narodów i podeptanie fundamentalnych praw, przysługujących każdemu człowiekowi. Dlatego pragnę dzisiaj wyrazić mój szacunek wszystkim osobom i instytucjom, na czele ze Związkiem Sybiraków, które od dziesięciu lat przyczyniają się do upamiętnienia zagłady Kresów poprzez organizację dorocznego Marszu. Niech wysiłki podejmowane na rzecz tego dzieła przyniosą Państwu wiele osobistej satysfakcji i będą inspiracją dla wszystkich, którym troska o rozwijanie historycznej świadomości Polaków leży na sercu. Jestem przekonany, że dzięki Państwa staraniom pamięć o tych ziemiach i ich mieszkańcach, którą w okresie powojennym tak bardzo starano się wymazać, pozostanie już na zawsze jednym z najważniejszych elementów historycznego dziedzictwa naszego państwa i narodu.

Bronisław Komorowski

Warszawa, 08 września 2011 r.

**WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER GOSPODARKI**

Waldemar Pawlak

GP-073-196/11/206

**Pan
Stanisław Sikorski
Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego Związku Sybiraków**

Dziękuję za przesłane mi zaproszenie na XI Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku.

Marsz ten to żywe świadectwo pamięci o wojennej zawierusze lat 1939–1945 oraz o wysiłku poniesionym przez Naród Polski w trakcie zmagania bitewnych i prześladowań podczas drugiej wojny światowej, jak również po jej zakończeniu. To również hołd dla ofiar i wyraz wdzięczności za hart ducha i wolę walki za wolność i niepodległość.

W tym kontekście Państwa Marsz jest także przestrożą przed konfliktowaniem środowisk – zarówno tych zewnętrznych, jak i wewnętrznych – jak i zaognianiem i uwypuklaniem różnic kulturowych i światopoglądowych, tak by stawały się one argumentem w prowadzonej walce politycznej. W świetle ostatnich nacjonalistycznych wydarzeń na Podlasiu jego pokojowy charakter i fakt organizowania go w Białymstoku, nadaje mu dodatkowy, jakże cenny, symboliczny wymiar.

Jeszcze raz dziękując za zaproszenie życzę Państwu spokoju w czasie zadumy nad losem ludzi Polskiego Sybiru.

W. Pawlak

Wicemarszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej
JERZY WENDERLICH

Warszawa, dnia 31 sierpnia 2011 r.

**Pan
Stanisław Sikorski
Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego Związku Sybiraków**

Szanowny Panie Sekretarzu Generalny,
doroczny XI Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku to bardzo ważne wydarzenie dla całego społeczeństwa, niosące niezwykle humanitarne i polityczne przesłanie. Marsz jest bowiem swoistą lekcją historii, przypomnieniem i rodzajem upamiętnienia ciężkich doznań Polaków na Wschodzie, ku pamięci i przestrodze. Jest formą wyrażenia Sybirakom wielkiego szacunku i podziwu. Jednocześnie jest zwrócony w przyszłość, jest opowiedzeniem się za pokojową i nacechowaną pojednaniem perspektywą międzynarodowych stosunków. Bardzo ważny jest w związku z tym liczny udział młodzieży w Marszu, co słusznie Pan podkreśla.

Dziękuję serdecznie za zaproszenie na Marsz Żywej Pamięci. Niestety, moje obowiązki zawodowe, wcześniej już zaplanowane, nie pozwolą mi na udział w nim. Bardzo żałuję i proszę o zrozumienie.

Łączę wyrazy szacunku

J. Wenderlich

Warszawa, dnia 18 sierpnia 2011 r.

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Jolanta Fedak

Pan Tadeusz Chwiedź
Prezes Zarządu Głównego
Związku Sybiraków

Pan Stanisław Sikorski
Sekretarz Generalny Zarządu Głównego
Związku Sybiraków

Pragnę podziękować Państwu za zaproszenie na doroczny XI Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku. Niestety nie będę mogła w nim uczestniczyć z powodu wcześniej podjętych zobowiązań służbowych.

Jestem przekonana, że Związek Sybiraków, upamiętniający losy zesłańców polskich, upowszechniający patriotyzm, kulturę i tradycje narodowe, stanowi dla wszystkich pokoleń Polaków przykład najwyższej wartości w przeciwstawianiu się nietolerancji, zagrażającej wolności i godności człowieka.

W tym przeświadczeniu proszę, aby przyjęli Państwo i wszyscy uczestnicy XI Międzynarodowego Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru życzenia pomyślności i szczęścia osobistego.

Jolanta Fedak

ZEBRANIE ZARZĄDU GŁÓWNEGO ZWIĄZKU SYBIRAKÓW 8.09.2011 W BIAŁYMSTOKU

8–9 września 2011 roku w Białymstoku odbyły się uroczystości związane z XI Międzynarodowym Marszem Żywej Pamięci Polskiego Sybiru. Zebranie Zarządu Głównego z udziałem prezesów Zarządów Oddziałów, przewodniczących Głównej Komisji Rewizyjnej i Głównego Sądu Koleżeńskiego odbyło się 8 września 2011 roku.

Porządek posiedzenia:

1. Otwarcie posiedzenia.
2. Przedstawienie informacji o spotkaniu przedstawicieli Związku Sybiraków w Sejmie Rzeczypospolitej w dniu 19 sierpnia 2011 r. z grupą posłów i przedstawicieli administracji na temat działań podejmowanych przez wybrane instytucje publiczne na rzecz przestrzegania praw kombatantów i sybiraków.

Przemawia prezes Tadeusz Chwiedź. Od lewej – Tadeusz Rymaszewski, przewodniczący Sądu Koleżeńskiego; Włodzimierz Kowalczyk – wiceprezes Zarządu Głównego; Eugeniusz Grabski – wiceprezes Zarządu Głównego; Stanisław Jurkin – skarbnik Zarządu; Roman Janik – przewodniczący Komisji Rewizyjnej

Przemawia Stanisław Sikorski – Sekretarz Generalny Zarządu Głównego

Zebrań Zarządu Głównego. Od prawej: prezes Tadeusz Chwiedź, Poseł Robert Tyszkiewicz, Józef Bancewicz, Maria Sawka

3. Omówienie stopnia realizacji uchwał i wniosków VI Krajowego Zjazdu Delegatów Związku Sybiraków.

4. Informacja o wykonaniu preliminarza przychodów i wydatków finansowych i ustalenie wysokości składek członkowskich.

5. Sprawy organizacyjne i wolne wnioski.

6. Zamknięcie posiedzenia.

Posiedzenie otworzył prezes Tadeusz Chwiedź. Po przyjęciu zaproponowanego porządku obrad głos zabrał Stanisław Sikorski Sekretarz Generalny Zarządu, który poinformował, że od jesieni 2010 roku trwają rozmowy na temat naszego projektu ustawy o tzw. odszkodowaniu substytucyjnym dla sybiraków. Odbyły się trzy spotkania z podkomisją sejmową, którą kieruje poseł S. Piechota. W czasie spotkania, w którym uczestniczyli przedstawiciele NFZ i ZUS ustalono, że instytucje te ustalą liczbę osób posiadających uprawnienia z tytułu inwalidztwa lub osoby represjonowanej. W tej sprawie wystosowano odpowiednie pismo do Komisji Polityki Społecznej i Rodziny; uznania wszystkich sybiraków za osoby represjonowane i przyznania im odszkodowania i prawa do bezpłatnych leków. Na razie trwają spotkania i korespondencje – podejmiemy temat po wyborach do Sejmu.

Omówiono problem odszkodowań za mienie pozostawione tzw. zabużańskie oraz możliwości powrotu do Polski rodzin polskich z Kazachstanu. Oba te przypadki regulują odpowiednie ustawy.

Stanisław Sikorski przedstawił projekt uchwały o powołaniu Mariana Gajdy i Józefa Bancewicza do Komisji Obrony Praw Socjalnych. Uchwała została jednomyślnie uchwalona.

Grzegorz Dziembowski (Częstochowa) przypomniał historię wystąpień poczynszys od 1998 r. (III Zjazd w Częstochowie) o odszkodowania oraz starań o powrót Polaków z Kazachstanu.

W sprawie powrotu rodzin polskich z Kazachstanu prezes Tadeusz Chwiedź wyjaśnił, że instytucją do tego upoważnioną jest Wspólnota Polska.

W dyskusji pojawił się również problem realizacji ustawy o świadczeniach zdrowotnych (art. 46, 47c, 57 ustawy) poza kolejnością. W niektórych województwach służba zdrowia nie zna tej ustawy. Wojewódzkie Rady Związku Sybiraków powinny zająć się upowszechnieniem tego przepisu w NFZ.

Punkt 3 porządku obrad – realizacja uchwał VI Zjazdu Delegatów referował wiceprezes Zarządu Głównego Włodzimierz Kowalczyk. Komisja Hi-

staryczna podjęła działanie interwencyjne w PAN, IPN, w Karcie, Urzędzie do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych w sprawie ustalenia liczby wywiezionych Polaków. Komisja wystąpiła do Janusza Wojciechowskiego – posła do Parlamentu Europejskiego o podjęcie działań celem upamiętnienia Golgoty Wschodu. Omówiono kwestię tworzenia Stowarzyszenia Pamięci Polskiego Sybiru. Inicjatywa powstała w Nowym Sączu, gdzie odbył się zjazd szkół imienia Sybiraków. Jest ich już 37, również we Wrocławiu powstało podobne stowarzyszenie, ale pod nieco inną nazwą.

Jedną z trudniejszych spraw jest wprowadzenie do podręczników historii zesłań. W programach nauczania znalazł się ten temat, ale wybór należy do nauczycieli. Ostatnio akces do współpracy w tej dziedzinie zgłosiła Fundacja Kresy-Syberia. IPN przygotowuje program multimedialny dla szkół.

Rady Wojewódzkie i Oddziały Związku Sybiraków zwrócą uwagę na tematykę nowo budowanych znaków pamięci – warto bowiem przynajmniej część z nich poświęcić Matkom-Sybiraczkom.

Związek zwróci się do UdSKiOR z wnioskiem o konieczność zmian w art. 14 ustawy o kombatantach i osobach represjonowanych tak, aby osoby urodzone na zesłaniu po 1949 r. mogły przechodzić na wcześniejszą emeryturę.

W dziedzinie upamiętniania – Zarząd Główny ponowi starania w Radzie Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa o zgodę na umieszczenie na cmentarzu wojennym pod Monte Cassino i pod Lenino tablic pamiątkowych z godłem Związku Sybiraków oraz na ścianie pamięci pomnika Grobu Nieznanego Sybiraka tablice pamiątkowe zasłużonych sybiraków – prezydenta Ryszarda Kaczorowskiego, prezesa Ryszarda Reiffa i Edwarda Duchnowskiego.

Projektuje się również ustanowienie dwustopniowej odznaki Zasłużony dla Związku Sybiraków.

Poseł na Sejm Robert Tyszkiewicz poinformował, że jest projekt władz miejscowych wspierany przez rząd utworzenia w Białymstoku placówki muzealnej upamiętniającej tragedię zesłańców na Sybir.

Obiekt przeznaczony na muzeum znajduje się na terenie starego dworca towarowego, z którego odjeżdżały pociągi z zesłańcami.

Sprawozdanie finansowe złożył skarbnik Zarządu Głównego Stanisław Jurkin. Poprawiła się terminowość wpłat składek, są Oddziały, które już wniosły opłaty za cały rok. Z roku na rok zmniejsza się liczba sybiraków, stąd i kwota wpływów maleje.

Według preliminarza na rok 2011 przeznaczono na działalność statutową 135.000 zł, z której wydano 10771,20, tj. 7,98%.

Koszty obsługi działalności statutowej 322300 zł, wydano 165976,79 zł – 51,5%.

Sekretarz Stanisław Sikorski przekazał informację o jednogłośnie podjętej przez Prezydium Zarządu Głównego uchwale o wysokości składki w roku 2012. Wysokość składki członkowskiej pozostaje bez zmian, tj. 4 zł miesięcznie i odpowiednio wdowy/wdowcy – 2 zł miesięcznie.

Marian Gajda wnioskował, by na dwa tygodnie przed terminem zebrania Zarządu przedstawiać materiały dotyczące finansów Związku. Prezes T. Chwiedź przypomniał, że istnieje uchwała dotycząca dostępności materiałów finansowych i należy ją podtrzymać lub nie. W wyniku dyskusji uchwalono, że materiały finansowe będą udostępniane na żądanie. Zgodnie z dotychczasową praktyką postanowiono nie skreślać z ewidencji osób, które zalegają ze składkami.

Prezes Tadeusz Chwiedź poinformował, że na wniosek Zarządu Głównego zostały przyznane 32 odznaczenia państwowe, 28 medali Pro Memoria, 13 medali Opiekun Miejsc Pamięci Narodowej, przyznano także 14 odznaczeń Związku – Odznakę Honorową Sybiraka.

ODZNACZENIA

8 września 2011 roku odbyła się ceremonia odznaczeń osób zasłużonych dla Związku Sybiraków.

Na podstawie art. 138 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o orderach i odznaczeniach, postanowieniem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 31 sierpnia 2010 r. nr 267 odznaczeni zostali:

Złotym Krzyżem Zasługi: Teresa Borowska, Jerzy Michał Lewicki, Eugeniusz Rożko.

Srebrnym Krzyżem Zasługi: Teresa Kalinin, Robert Karbowniczek, Taisa Mańkowska, Halina Rutkowska, Michał Siewruk, Anna Stasiewicz, Wiktoria Władyczańska. Odznaczenia wręczał wojewoda podlaski Maciej Żywno i min. Jan Ciechanowski – kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych.

Na wniosek Zarządu Głównego Związku Sybiraków wyróżnieni **Medalem Pro Memoria** zostali: Zdzisław Adamowicz, Henryk Ekielski, Jan Filiński, Jan Florczuk, Jan Godlewski, Roman Jankowski, Waldemar Kiljanek, Irena Kostera, Konstanty Krzewski, Stanisław Mularczyk, Tadeusz Sieniewicz, Stanisław Sikorski, Adolf Szawara. Medale wręczał min. Jan Ciechanowski.

Złotym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej wyróżnieni zostali: Irena Kostera i Tadeusz Rymaszewski.

Medal Srebrny otrzymali Jadwiga Brodzik, Irena Gołko, Janina Gryniowicz, Konstanty Krzewski, Maria Nurkowska, Adam Sokołowski, Barbara Sokólska, Krystyna Zielińska. Medale wręczali min. Jan Ciechanowski i wojewoda podlaski Maciej Żywno.

Na wniosek Komisji Odznaczeń i Wyróżnień Zarządu Głównego Związku Sybiraków **Odznakę Honorową Sybiraka** otrzymali: Jan Ciechanowski, Roman Czepe, Tomasz Ćwikowski, Wojciech Dembowski (s), Józef Gruszcuk, Zbigniew Kamiński, Henryk Midro, Gustaw Narbutt (s), Piotr Oleszczak, Henryk Pasierski (s), Wanda Szreter (s), Maria Szuba (s), Krzysztof Aureliusz Teodoruk, Tadeusz Zdanuk. Odznakę wręczył prezes Tadeusz Chwiedź.

Prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusz Chwiedź został odznaczony **Złotym Krzyżem Zasługi dla ZHP**.

W części artystycznej spotkania wystąpił zespół ZHP oraz chór „Czerwone Maki” z Grodna.

9 WRZEŚNIA 2011 R.

Dzień XI Międzynarodowego Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru rozpoczął się liturgią świętą w katedrze prawosławnej w Białymstoku celebrowaną przez ordynariusza prawosławnej diecezji białostocko-gdańskiej JE abp. Jakuba. O godzinie 10.00 uczestnicy marszu zgromadzili się na placu przy Pomniku Katyńskim. Po hymnie państwowym uczestników przywitał Tadeusz Chwiedź – prezes Zarządu Głównego Związku Sybiraków. Błogosławieństwa uczestnikom marszu w obrzędzie katolickim i prawosławnym udzielili biskup Polowy Wojska Polskiego ks. dr Józef Guzdek i bp Jerzy,

Pomnik – Grób Nieznanego Sybiraka, przemawia Grzegorz Schetyna – marszałek Sejmu RP

Pomnik – Grób Nieznanego Sybiraka, przemawia Jan S. Ciechanowski – kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Pomnik – Grób Nieznanego Sybiraka, przemawia prezydent miasta Białegostoku Tadeusz Truskolaski – przewodniczący Komisji Organizacyjnej Marszu

Składanie kwiatów przez przedstawicieli Zarządu Głównego przy Pomniku – Grobie Nieznanego Sybiraka. Od lewej: Eugeniusz Grabski, Tadeusz Chwiedź, Stanisław Jurkin

Przedstawiciele władz rządowych i samorządowych biorących udział w XI Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku. Pierwsza od prawej – min. Barbara Kudrycka, marszałek Sejmu Grzegorz Schetyna

Przy Pomniku Katyńskim – w środku – JE Biskup Polowy Wojska Polskiego ks. dr Józef Guzdek

Przy Pomniku Katyńskim – od prawej: minister Jan Ciechanowski, marszałek województwa podlaskiego Jarosław Dworzański, prezydent miasta Białegostoku Tadeusz Truskolaski, prezes Zarządu Głównego ZS Tadeusz Chwiedź, wicewojewoda podlaski Wojciech Dzierzgowski, przewodnicząca Rodzin Katyńskich Zofia Zawadzka

Przy Pomniku – Grobie Nieznanego Sybiraka minister Jan S. Ciechanowski

Uroczystość przy Pomniku Katyński

Harcerze podczas uroczystości XI Marszu

XI Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru;
maszerują Sybiracy i młodzież białostockich szkół

po czym, poprzedzany przez orkiestrę pochód przeszedł ulicami: Świętojańską, Warszawską i Piastowską do kościoła pw. Ducha Świętego.

O godzinie 11.30 rozpoczęła się msza św. celebrowana przez JE biskupa polowego Wojska Polskiego ks. dr. Józefa Guzdkę, który wygłosił kazanie. Na zakończenie mszy św. odśpiewano „Boże, coś Polskę...”. W uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele najwyższych władz państwowych i administracji miejscowej – marszałek Sejmu Grzegorz Schetyna, min. Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Barbara Kudrycka, Jan Ciechanowski – kierownik Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz prezydent Miasta Białegostoku dr hab. Tadeusz Truskolaski.

Po nabożeństwie uczestnicy przeszli na plac przy Pomniku – Grobie Nieznanego Sybiraka. Orkiestra odegrała hymn Sybiraków, po którym odmówiono w obrządku katolickim i prawosławnym modlitwę za zmarłych.

Marszałek Sejmu Grzegorz Schetyna i prezydent Białegostoku wygłosili okolicznościowe przemówienia.

Apel poległych zakończyła salwa honorowa, którą oddali żołnierze 18. Białostockiego Pułku Rozpoznawczego.

Na zakończenie uroczystości pod pomnikiem zapalono znicze pamięci.

W tegorocznym, XI Międzynarodowym Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru wzięło udział 13700 uczestników, w tym 9 szkół z Białegostoku i okolicy. Delegacje zagraniczne – z Litwy, Ukrainy, Białorusi, Anglii i USA łącznie liczyły ponad 300 osób. 246 pocztów sztandarowych Oddziałów i Kół Związku Sybiraków stanowiło osobną kolumnę marszową nadając Marszowi uroczysty charakter.

PRZEMÓWIENIE PREZESA ZARZĄDU GŁÓWNEGO ZWIĄZKU SYBIRAKÓW TADEUSZA CHWIEDZIA

Czcigodni! Dostojni i Szanowni Zebrani!

W imieniu Komitetu Organizacyjnego XI Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru bardzo serdecznie witam przybyłych na dzisiejszą uroczystość patriotyczno-religijną drogich nam gości.

Z wielkim szacunkiem i należyтым hołdem witam bohaterów Marszów Żywej Pamięci Polskiego Sybiru, zesłańców Sybiru – sybiraków, na czele z założycielką reaktywowanego Związku Sybiraków, białostoczką Panią Ireną Głowacką.

Z wyrazami wielkiego szacunku i poważania witam przedstawicieli Władz Naczelnych Rzeczypospolitej: Pana Marszałka Sejmu Grzegorza Schetynę, przedstawicieli Prezydenta RP, Pana Posła Roberta Tyszkiewicza,

– witam przedstawicieli Premiera Rządu RP,

– bardzo serdecznie witam pana Ministra Jana Ciechanowskiego, kierownika UdSKiOR wraz z towarzyszącymi mu osobami,

– witam pana dr. Łukasza Kamińskiego, prezesa Instytutu Pamięci Narodowej wraz z towarzyszącym mu dyrektorem Białostockiego Oddziału IPN prof. Cezarym Kukło oraz towarzyszące im osoby,

– ze szczególnym szacunkiem witam parlamentarzystów Ziemi Podlaskiej w osobach: posłów Józefa Klima, Krzysztofa Jurgieła, Wojciecha Kossakowskiego, posła Krzysztofa Tołwińskiego, Jarosława Zielińskiego, senatora Bogdana Paszkowskiego,

– serdecznie witam drogich nam gości, przedstawicieli kościoła: JE ks. abp. Edwarda Ozorowskiego Metropolitę Białostockiego, JE ks. bp. dr. Józefa Guzdkę Biskupa Polowego Wojska Polskiego oraz księży w osobach: Kapelana Krajowego Związku Sybiraków ks. Zdzisława Banasia, kapelana białostockich sybiraków ks. prałata Józefa Wiśniewskiego, ks. komandora Zbigniewa Rećko – kapelana białostockich żołnierzy,

– ks. Andrzeja Kołpaka – proboszcza parafii, na terenie której obecnie się znajdujemy,

- witam serdecznie duchowieństwo kościoła prawosławnego: JE ks. bp. Jerzego, Prawosławnego Ordynariusza Wojska Polskiego, ks. Adama Sawickiego, ks. Jana Kojło,
- witam ks. Tomasza Wigłusza – proboszcza parafii Ewangelicko-Augsburskiej,
- witam serdecznie Konsula Generalnego w Brześciu, panią Annę Nowakowską i pana Andrzeja Chodkiewicza konsula z Grodna, Konsula Honorowego Rumunii panią Ewę Moroz Ustynowicz,
- witam współorganizatorów dzisiejszej uroczystości, przedstawicieli władz województwa podlaskiego i miasta Białegostoku w osobach:
 - Prezydenta miasta Białegostoku, pana prof. Tadeusza Truskolaskiego, przewodniczącego Komitetu Organizacyjnego kolejnych Marszów wraz z towarzyszącymi pracownikami,
 - witam wojewodę podlaskiego pana Macieja Żywno i pana Jarosława Dworzeńskiego, Marszałka Województwa Podlaskiego z towarzyszącymi im pracownikami,
 - witam przedstawicieli władz samorządowych: przewodniczących rad i radnych, starostów, burmistrzów i wójtów,
 - witam żołnierzy garnizonu białostockiego z dowódcą Garnizonu, szefem Sztabu Wojewódzkiego płk. Ireneuszem Prokockim,
 - witam płk. dypl. Piotra Oleszczaka – dowódcę 18 Pułku Rozpoznawczego,
 - słowa serdecznego powitania kieruję do szefów służb mundurowych, płk. Leszka Czecha komendanta Oddziału Straży Granicznej, insp. Igora Parfieniuka komendanta Komendy Wojewódzkiej Policji, insp. pani Ireny Doroszkiewicz – komendanta Komendy Miejskiej Policji w Białymstoku, witam komendanta KW Straży Pożarnej st. brygadiera pana Antoniego Ostrowskiego,
 - witam gen. Mirosława Sienkiewicza – dyr. Izby Celnej,
 - witam dyr. Rejonowej Dyrekcji Lasów Państwowych pana Ryszarda Ziemblickiego,
 - witam komendanta Straży Miejskiej pana Krzysztofa Kolendę,
 - witam wiceprzewodniczącego Krajowej Rady Kombatantów, Prezesa Zarządu Głównego Związku Inwalidów Wojennych pana dr. inż. płk. Mariana Kazubskiego, Prezesów Organizacji Kombatantów i Osób Represjonowanych,

– witam dyr. Muzeum Wojska w Białymstoku pana Roberta Sadowskiego,

– witam członków Rodziny Katyńskiej z Przewodniczącą panią Krystyną Zawadzka,

– witam tak licznie przybyłą młodzież szkolną z władzami Edukacji na czele z Kuratorem Podlaskim panem Jerzym Kiszkiem,

– witam drużyny, drużym ZHP na czele z komendantem Chorągwi hm. Andrzejem Bajkowskim,

witam Wnuków Sybiraków.

Jest nam ogromnie miło przywitać młodzież szkolną i harcerzy z Białorusi, Litwy i Ukrainy.

Nisko chylimy głowy, witając tak licznie przybyłe poczty sztandarowe, te kombatantkie z bogatymi tradycjami i te z organizacji społecznych, wojska, policji, Izby Celnej i szkolne.

Witamy państwa bardzo serdecznie.

W imieniu nas wszystkich tu obecnych witam delegacje zagraniczne: z Białorusi, Litwy, Ukrainy, Łotwy i Estonii.

– Witam stałych już uczestników kolejnych Marszów drogich nam gości z USA – Florydy, Londynu i Australii.

– Witam przedstawicieli pracowników Telewizji, Radia, redaktorów pism,

– witam mieszkańców Białegostoku i województwa podlaskiego,

– witam bardzo serdecznie wszystkich, którzy przybyli na naszą uroczystość, w czasie której pragniemy oddać hołd i pamięć tym, którzy pozostali na zawsze na „niebezpiecznej ziemi”.

Dostojni Goście! Szanowni zebrani!

Droga Młodzieży!

Tegoroczny już XI Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru odbywa się w 70. rocznicę IV masowej deportacji Polaków na Sybir. W tym roku przypada też 70. rocznica utworzenia armii polskiej na Wschodzie pod dowództwem gen. Władysława Andersa. To bardzo ważne historyczne wydarzenie dla Polski, a dla sybiraków w szczególności – często jest zapominane. My sybiracy, mamy obowiązek mówić i utrzymywać pamięć tego wydarzenia, bowiem to z zesłańców Sybiru, więźniów obozów i łagrow, byli żołnierze i dowódcy tej armii.

Dla utrwalenia pamięci i prawdy historycznej przypomnieć należy, że 20–21 czerwca 1941 r. miała miejsce czwarta masowa deportacja Polaków na Sybir. Ofiarami tej masowej deportacji byli: inteligencja, lekarze, rzemieślnicy, bogaci rolnicy i rodziny wcześniej aresztowanych.

Wojna, która wybuchła 22.06.1941 r. między Związkiem Radzieckim a Niemcami hitlerowskimi, przerwała masowe deportacje.

W czterech deportacjach wywieziono na zesłanie około 1.350 tysięcy Polaków.

Przypomnijmy:

10.02.1940 r. – 220 tys. w ramach pierwszej masowej deportacji.

13.04.1940 r. – 300 tys. w ramach drugiej masowej deportacji.

w lipcu 1940 roku – 240 tys. i w czerwcu 1941 r. – 300 tys. deportowanych.

Różne źródła podają różne ilości deportowanych. Za Głównym Urzędem Statystycznym, w oparciu o bardzo szerokie badania, Związek Sybiraków podaje dane jako najbardziej wiarygodne, najbardziej zbliżone do faktycznych.

Po raz kolejny apeluję do obecnych tu przedstawicieli IPN, UdSKiOR i Karty o powołanie specjalnej komisji do ustalenia w jak najszybszym czasie, w oparciu o historyczną analizę i coraz większy dostęp do archiwalnych dokumentów, do ustalenia tych danych. Jesteśmy to winni młodemu pokoleniu i tego wymaga od nas prawda historyczna.

Szanowni zebrani!

W sierpniu 1941 r. została utworzona Armia Polska w Związku Radzieckim pod dowództwem gen. Władysława Andersa.

Armia ta nie miała żadnego podobieństwa do armii nie tylko w historii Polski, była bowiem jedyną armią składającą się wyłącznie z jeńców wojennych, więźniów i zesłańców; dowódcami byli wyłącznie jeńcy – obrońcy Polski w 1939 roku, poza tymi, którzy zostali zamordowani w mordzie ludobójstwa – mordzie katyńskim. Szlak bojowy tej armii wiódł przez pół świata – z Europy przez Azję, Afrykę i ponownie do Europy. Andersowcy kroczyli śladami swoich poprzedników sprzed 150 lat, legionistów Henryka Dąbrowskiego „z ziemi włoskiej do polskiej”.

Tułacz – sybirak, zamieniając łachmany zesłańca, nędzarza na mundur Wojska Polskiego, szedł walcząc o wolną, suwerenną i demokratyczną Polskę, pozostawiając ślady krwi, pozostawiając groby na szlaku bojowym;

w Związku Radzieckim – 3200 zmarłych, w Uzbekistanie zmarło 2100 żołnierzy. W najbardziej krwawych i słynnych walkach pod Monte Cassino, w Bolonii, Ankonie – żołnierze armii gen. Andersa wyznaczyli mogiłami bojowy szlak.

Głośno wołać trzeba o tych, co polegli za Najjaśniejszą i granic Jej strzegli – mówił poeta.

Dzisiaj my, sybiracy, mamy obowiązek mówić, że andersowcy to nasi sybiracy, dziadkowie, ojcowie, i bracia i nie tylko, bo sybiraczki zasłużyły też na miano bohaterek, a wiele z nich poległo śmiercią żołnierza bohatera.

Armia polska w ZSRR to był ratunek dla wielu zesłańców, by wyrwać się z piekła z „niehumanitarnej ziemi”.

*Dobrze jest, że nas nie ma
tam gdzie zima, Kołyma
Gdzie Workuty, Irkucki.
Tobolski,
że przez Morze Kaspijskie
i piachy Libijskie
wędrujemy prościutko do Polski – mówił poeta.*

Najważniejsza bitwa pod Monte Cassino przyniosła sławę armii i otworzyła drogę sprzymierzeńcom do Rzymu. Poeta tak pisał:

*Sybirski jeszcze żył udręką
By na wolności z krwi i dymu
Światu zwycięską podać rękę
Z Monte Cassino klucz do Rzymu.*

Tragedia zesłań na Sybir i do Kazachstanu, zwycięska droga sybiraków szlakami bojowymi o wolną Polskę, musi być przekazywana młodemu pokoleniu, by wiedza o tragedii i bohaterstwie sybiraków trwała w pamięci narodu jak najdłużej.

*Ziemio Syberyjska –
niehumanitarna ziemio cierpień
Naszyc bliskich cmentarzu daleki.
Ziemio
co polskie serca studziłaś dwa wieki*

*Polską krwią
i bezsilną rozpaczą użyżniona
Wiecznymi śniegami
i kośćmi zesłańców rozbielona.
Obyśmy nigdy tej tragedii już nie doświadczyli.*

Z taką refleksją, w zadumie i modlitwie, przejdziemy ulicami miasta, aby dać dowód, że chociaż zginęli, żyją w pamięci narodu, że chociaż minęło wiele lat od tych wydarzeń – hołd, szacunek i pamięć zachowujemy dla tych, którzy zginęli i tych, którzy przeżyli te straszliwe represje.

Dziękuję za uwagę.

Kazanie wygłoszone w kościele pw. Ducha Świętego na zakończenie XI Międzynarodowego Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru przez Biskupa Polowego Wojska Polskiego ks. Jerzego Guzdka

*„Ale kto na mrozie nie jadł chleba,
Przykrytego jak cukrem białym z nieba
Puchem, kto zębów nie wbijał w jego
Kęs zamarzły, kto z ziemi, ze śniegu
Zgrabiałymi nie podnosił dłońmi
Resztek, co mu spadły, kto nie pomni
Chwili, gdy ręka w kieszeń włożona
Kęs ostatni chwyci i strwożona
Umknie, aby ten okruch chleba ostatni
Zostawić dla głodniejszych ust Matki,
Lub Siostry – ten szczęśliwy, bo mu nie trzeba
Było nigdy doznać: co to głód Chleba”.*

Siostry i Bracia,

Uczestnicy XI Międzynarodowego Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru,

Jakże przejmująco brzmią słowa zapisane przez Ludwikę Kownacką, sybiraczkę – także dziś, w 70. rocznicę czwartej masowej deportacji Polaków na Sybir. W wyrazisty sposób oddają to, co przeżywali wtedy nasi Rodacy. Najpierw w czasie zaborów, wyrokami władzy carskiej skazywani na izola-

cję i zapomnienie, na śmierć cywilną, na tułaczkę i życie w nieludzkich warunkach. Płacący w ten sposób wysoką cenę za walkę o wolność Ojczyzny, o zrzucenie jarzma niewoli, o zachowanie ducha polskości.

Potem znowu władza sowiecka, podczas II wojny światowej, wywoziła na Syberię całe rodziny: dorosłych, dzieci i starców. Nie stawiano naszych rodaków przed majestatem sądu, nie potrzebne było udowodnienie winy. Racją wystarczającą do deportacji było dla okupanta to, że ktoś jest Polakiem. Co wtedy przeżywali? O odpowiedź pytajmy tych, którzy są dzisiaj z nami; tych, którzy z Syberii i innych miejsc zesłania różnymi drogami powrócili do Ojczyzny oraz tych, którzy te tragiczne chwile ocalili od zapomnienia pisząc wspomnienia.

Jeden ze świadków, który wówczas był małym chłopcem, tak opisał dzień wywózki na Syberię: „W atmosferze strachu, aresztowań i publicznych zebrań nadszedł dzień 10 lutego 1940 r. – jedna z najtragiczniejszych dat dla Kresowian. Dzień ten zapadł mi w pamięć, gdyż widziałem i bardzo mocno przeżyłem zbiorowy płacz nie tylko dzieci, ale całych rodzin polskich wywożonych z kolonii.

(...) Odjeżdżały już pierwsze sanie z zesłańcami. Żołnierze w spiczastych czapkach i z długimi karabinami, na których zasadzono długie bagnety, pilnowali zesłańców. (...) Padały słowa, których nigdy nie zapomnę. Ci, co odjeżdżali, wołali: „Zostańcie z Bogiem”. Żegnający z płaczem odpowiadali: „Jeźdźcie z Bogiem”, lub – „Niech was Bóg ma w swej opiece”.

Nasza rodzina też stała na mostku przed domem. Wyglądaliśmy głównie dziadków, rodziców mojej matki (...). Wreszcie w kolejnej kolumnie sań poznaliśmy dziadka, babcie i wujków. Pożegnali nas słowami: „Zostańcie z Bogiem i bądźcie zdrowi”. Pamiętam, że dziadek i babcia tylko pomachali do nas rękami, bo z żalu nie potrafili wymówić ani słowa. Ten obraz ciągle mam przed oczami. Takiego pożegnania nie zapomina się nigdy”.

Jak wiele było takich pożegnań! A iluż skazanych na przymusową deportację nie miało czasu pożegnać się z bliskimi? Ile dramatów rozegrało się podczas kilkutygodniowego przejazdu wagonami, w zimnie, o głodzie, bez opieki medycznej. Konwojenci w rosyjskich mundurach wyrzucali w tajgę ciała niemowląt, dzieci i dorosłych, którzy zmarli na skutek wycieńczenia i chorób. Syberyjskie szlaki naznaczone są bezimiennymi mogiłami.

Jakże wielu sybirakom siłę do przetrwania dawała wtedy modlitwa! Werset z dzisiejszego psalmu: „Zachowaj mnie, Boże, bo chronię się do Ciebie” – to jakby echo wołania tych, którzy zostali skazani na pracę przy wyrębie tajgi, w kopalniach i kamieniołomach, czy też przy budowie syberyjskiej kolei.

W miejscu zesłania trzeba było ocalić swoje człowieczeństwo, swoją godność. Jak to było możliwe? Tylko dzięki Bożej pomocy. Modlił się psalmista: „Zawsze stawiam sobie Pana przed oczy, On jest po mojej prawicy, nic mną nie zachwieje”. Podeptani, zaszczuci, pozbawieni wszelkich praw mogli mieć oparcie tylko w samym Bogu i dzięki temu ocalić siebie.

W najbliższą niedzielę 12 września, w klasztorze Ojców Paulinów na Jasnej Górze, odbędzie się wyjątkowa uroczystość przekazania i umieszczenia na stałe w kaplicy Golgoty Wschodu obrazu Matki Bożej Częstochowskiej. Jest to wyjątkowy obraz. Piotr Jakiela, deportowany mieszkaniec Miłowa na Podolu, zabrał go ze sobą na Syberię i strzegł jak największego skarbu. Towarzyszył on Polakom na tułacznych drogach II wojny światowej – trafił przez Kazachstan, Uzbekistan, Iran, Indie do polskiego obozu w Zambii w Afryce. Ostatecznie został przewieziony do Stanów Zjednoczonych. Odnaleziony tam po latach przez córkę sybiraka Michalinę Walewską, trafi na Jasną Górę. Będzie tam świadkiem tego, że Polacy wypędzani z własnej Ojczyzny, zabierali to co dawało im siłę do przetrwania.

Razem z zesłanymi na Sybir udawali się polscy kapłani. Wspomnę tu ks. Tadeusza Fedorowicza, który dobrowolnie przyłączył się do transportu deportowanych, aby zesłańcy nie zostali pozbawieni duchowej posługi.

Więźniem łagrów był także sługa Boży ks. Władysław Bukowiński. Pełnił m.in. funkcję proboszcza w Łucku. W czerwcu 1941 r. został skazany przez NKWD na rozstrzelanie. Cudem uniknął śmierci. Leżąc na dziedzińcu więziennym pod ostrzałem kul, udając zabitego, udzielał rozgrzeszenia skazanym na śmierć. Ponownie został zaaresztowany w styczniu 1945 r. i skazany na dziesięć lat łagru. Wyrok odbywał w kopalniach Karagandy. Z obozu zwolniono go w 1955 r. Nie otrzymał jednak pełnej wolności. Musiał podjąć pracę we wskazanych zakładach i co miesiąc meldować się na posterunku.

To kapłani pomagali zesłańcom podając Chleb Eucharystyczny. Dzięki temu Chrystus był ze skazanymi. Był z tymi, którzy w małych zakonspirowanych grupach modlili się. „Gdzie dwaj albo trzej zebrani są w imię moje

– powiedział Jezus – tam jestem pośród nich” (Mt 18,20). Ta obecność pomagała im w tym, by nie tracili godności i wrażliwości na drugiego człowieka.

Marsz Żywej Pamięci przypomina wielkie zło wyrządzone naszym rodakom. Zaś wyrządzona krzywda domaga się zadośćuczynienia.

Drodzy Sybiracy!

Zróbcie wszystko, aby utrwalić wasze wspomnienia. Opowiadajcie historię waszego życia swoim dzieciom i wnukom. Przekazujcie ją młodzieży szkolnej. Niech pojawiają się kolejne miejsca pamięci o tych, o których śpiewamy w Hymnie Sybiraków: „A myśmy szli, i szli – dziesiątkowani... Aż wolną Polskę – raczył wrócić Bóg!!!”.

Bracia i Siostry.

Marsz Żywej Pamięci jest okazją do przypomnienia sobie naszej trudnej polskiej historii. A msza św., którą sprawujemy to modlitwa. W ofiarę krzyżową Chrystusa włączamy więc ofiarę naszych sióstr i braci, którzy doznali cierpienia i udręczenia do granic ludzkiej wytrzymałości. Wielu z nich zostało zamordowanych, zginęło z wyczerpania, głodu i z powodu katorżniczej pracy. Nie doszli do Ojczyzny, ale doszli do bram ojczyzny niebieskiej. Nie doczekali się sprawiedliwości na tej ziemi – zaś teraz oczekują na Bożą sprawiedliwość.

Prośmy więc, aby na nich spełniły się słowa: „błogosławieni, którzy cierpią prześladowania dla sprawiedliwości, albowiem do nich należy królestwo niebieskie” (Mt 5, 9).

W Eucharystię włączamy również doświadczenia naszych sióstr i braci, którzy przeżyli deportacje, obozy i wojenną tułaczkę. Wszyscy oni noszą w sobie poczucie krzywdy i upokorzeń. W nocnych snach pojawiają się twarze oprawców. Zapewne pytają nieraz jak św. Piotr: „Panie, ile razy mam przebaczyć, jeśli mój brat wykroczy przeciwko mnie? Czy aż siedem razy?”. Jezus odpowiedział: «Nie mówię ci, że aż siedem razy, lecz aż siedemdziesiąt siedem razy»” (Mt 18,21).Przebaczenie niech też stanie się darem, który złożony na ołtarzu dzisiejszej Eucharystii, zaowocuje pokojem serca i otworzy na dar Bożego miłosierdzia.

Ofiara Jezusowego krzyża uobecniata podczas mszy św. niech uzdalnia nas także do modlitwy za naszych winowajców. „Ojcze, przebacz im bo nie wiedzą co czynią” (Łk 23, 34) – modlił się Zbawiciel wisząc na krzyżu. I my za chwilę będziemy wspólnie wypowiadać słowa: „Ojcze nasz... od-

puść nam nasze winy, jako i my odpuszczamy naszym winowajcom”. Módlmy się o siłę konieczną do przebaczenia.

Ks. Władysław Bukowiński w autobiograficznej książce Wspomnienia z Kazachstanu opisał jak podczas pobytu w obozie, złamał przepisy i w trakcie ciszy nocnej, gdy nie można było opuszczać baraków, wyszedł na zewnątrz wypowiadać jednego ze współwięźniów. Na gorącym uczynku złapali go strażnicy. Za takie przewinienie każdego więźnia czekał karcer, który kończył się tym, że ukarany trafiał do szpitala obozowego, a jeszcze częściej umierał. Jednakże strażnik w obecności kolegi, uderzył księdza w twarz i kazał mu wracać do baraku. Po latach wspominając to wydarzenie ksiądz napisał: „Czy nie doznałem wówczas pewnego rodzaju miłosierdzia i sympatii? Czy ten policzek nie tylko, że nie był zniewagą zamierzoną, a raczej w owych warunkach czymś w rodzaju «protekcjonalnego poklepania po ramieniu»? Czy byłoby uczciwym przedstawiać jako katów ludzi, którzy – mimo wszystko – okazali mi dobre serce?”.

Ostateczna ocena człowieka należy do Boga. Do ostatniej chwili życia każdego z nas otwarte są ramiona miłosiernego Ojca, który czeka na nawrócenie. Każdy ma szansę...

Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru – za chwilę się zakończy. Nie kończy się natomiast nasz życiowy marsz rozpoczęty w chwili chrztu świętego. Jak wiele przecierpieli Sybiracy, aby powrócić do Ojczyzny. Jak wiele winniśmy przewyciężyć przeciwności, aby dojść do domu naszego Ojca!

Powróćmy do naszych domów z większą wrażliwością na drugiego człowieka. Niech nasze oczy – jak uczy nas dzisiejsza Ewangelia – widzą człowieka, a nie jego błędy. Strzeżmy się wyrządzania krzywd bliźniemu, godzenia w jego życie i zdrowie. Wyrzucmy z naszych serc nienawiść do kogokolwiek. Naszymi sercami niech rządzi Chrystusowy pokój i nadprzyrodzona miłość, zaś życiowe cele niech wyznacza nam nasza wiara. Amen.

UROCZYŚĆCI I SPOTKANIA

DZIEŃ SYBIRAKA

UROCZYSTE OBCHODY 72. ROCZNICY WYBUCHU II WOJNY ŚWIATOWEJ I DNIA SYBIRAKA GDAŃSK, SZYMBARK

Wrzesień 1939 roku zawsze będzie się nam kojarzył z agresją niemiecką i sowiecką na Polskę i będzie przypominał o poniesionych ofiarach, o śmierci naszych bliskich, o zaborze naszych ziem i eksterminacji naszego narodu. Choć w owym czasie większość z nas – sybiraków była dziećmi, to przeżycia, jakich doświadczyliśmy, zwłaszcza lata cierpień na zesłaniu, będą niezmiennie budzić nasze emocje i przywoływać nie dające się zatrzeć wspomnienia.

Żywą pamięć o tych historycznych faktach przekazujemy młodym w sztafecie pokoleniowej. Sprzyjają temu spotkania z młodzieżą i uroczystości rocznicowe.

1 września 2011 r. o godz. 4.45 na Westerplatte – tam, gdzie Niemcy 72 lata temu bez wypowiedzenia wojny rozpoczęli atak na Polskę, odbyła się historyczna rekonstrukcja „obrony Westerplatte” w reżyserii Bogusława Wołoszańskiego, wywołując ogromne wrażenie odczuwania grozy walki i bohaterstwa obrońców Wybrzeża. Tak rozpoczęły się obchody 72. rocznicy wybuchu II wojny światowej w Gdańsku. Uczestnikami byli kombatancki, sybiracy, przedstawiciele władz państwowych i lokalnych, wojsko, harcerze, mieszkańcy.

W wystąpieniach okolicznościowych – prezydenta Miasta Gdańska Pawła Adamowicza, premiera Donalda Tuska, metropolity gdańskiego ks. abp. Sławoja Leszka Głódzia były przywoływane nasze klęski i nasze zwycięstwa, siła wiary i nasze spełnione marzenia o niepodległej Ojczyźnie. Odbył się apel pamięci, oddano hołd poległym, złożono wieńce i wiązanki kwiatów pod pomnikiem Obrońców Wybrzeża.

Ojczyzna nasza, scalająca ziemie trzech zaborów i z wielkim wysiłkiem budująca nowoczesne państwo, stanęła w 1939 r. w obliczu wielkiego zagrożenia, gdyż po aneksji przez Hitlera Czech i litewskiej Kłajpedy oraz zawarciu

tajnego paktu Ribbentrop-Mołotow, znalazła się w ciasnych kleszczach wroga. Zdradziecki atak sowieckiej armii 17 września 1939 roku przypieczętował dokonanie IV rozbioru Polski z ustaleniem linii demarkacyjnej na Bugu i Sanie. Obaj zaborcy stosowali strategię terroru: wywózki do przymusowych prac na teren Niemiec i Rosji sowieckiej, aresztowania i rozstrzeliwania polskiej inteligencji. Wyrte są w naszej świadomości miejsca masowej zagłady: Lasy Piaśnickie, Palmiry, katownie na Pawiaku, w Działdowie, na Montelupich w Krakowie, w Katyniu, w Charkowie, w Twerze i wielu innych miejscach.

Dla Sybiraków 17 września 1939 r. stał się początkiem tragicznych wydarzeń związanych z późniejszymi masowymi wywózkami całych rodzin na bezkresne przestrzenie ZSRR i z utratą dorobku pokoleń na odebranych ziemiach.

W tym dniu, w 72. rocznicę agresji sowieckiej na Polskę, odbyły się uroczyste obchody Dnia Sybiraka, zorganizowane przez prezydenta Gdańska, Związek Sybiraków Oddział Wojewódzki oraz Rodzinę Katyńską w Gdańsku. Odbywały się, jak każdego roku, przy pomniku Golgoty Wschodu – w miejscu pamięci narodowej na Cmentarzu Łostowickim w Gdańsku, a ich druga część w Szymbarku – w Centrum Edukacji i Promocji Regionu, dokąd zjechali się sybiracy z różnych krajów na Światowy Dzień Sybiraka, zapoczątkowany na Florydzie z inicjatywy prezesa Wacława Górskiego, obecnego również na tej uroczystości.

Wielką satysfakcją dla nas sybiraków była obecność w tych obchodach dużej liczby młodzieży szkolnej, chociaż odbywały się one w dniu wolnym od zajęć lekcyjnych (sobota). Pod pomnik Golgoty Wschodu przybyło kilka klas wraz z nauczycielami historii, wychowawcami i dyrektorem Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 7 w Gdańsku oraz liczne delegacje szkół gimnazjalnych i średnich miasta i powiatu z pocztami sztandarowymi.

Uroczystość rozpoczęła się o godz. 10.00. Po powitaniu zebranych odegrano i odśpiewano hymn państwowy i hymn Sybiraków z udziałem Orkiestry Morskiego Oddziału Straży Granicznej oraz chóru Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 7 w Gdańsku.

Wystąpienia prezesa Oddziału Związku Sybiraków prof. Stefana Angielskiego, wojewody pomorskiego Romana Zaborowskiego i prezydenta Gdańska Pawła Adamowicza były doskonałą lekcją historii, zwłaszcza dla młodego pokolenia Polaków.

Zasłużeni dla Związku Sybiraków nauczyciele historii – Elżbieta Trzcńska i Andrzej Matyjaszczyk zostali odznaczeni przez Zarząd Główny Odznaką Honorową Sybiraka.

Program poetycki przygotowała młodzież szkolna z Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 7 w Gdańsku. Szczególnie wzruszająca była recytacja wiersza Kazimierza Wierzyńskiego „Biblia polska” (wiersz z tomu „Krzyże i miecze”, 1946).

Mjr Andrzej Haniecki wraz z kompanią honorową 49. Jednostki Śmigłowców Bojowych z Pruszcza Gd. poprowadził Apel Poległych zakończony salwą honorową, a ks. kanonik Henryk Kielaczyński odprawił modlitwę za zmarłych. Pod pomnikiem złożono wieńce i wiązanek kwiatów, zapalono znicze.

Na drugą część obchodów, zorganizowaną w Szymbarku w Centrum Edukacji i Promocji Regionu, uczestnicy udali się autokarami. Tam odbyła się msza św. koncelebrowana w kaplicy pod wezwaniem św. Rafała Kalinowskiego z wprowadzeniem relikwii św. Rafała. Homilię wygłosił apb Jan Paweł Lenge z Kazachstanu. Oprawę artystyczną zapewniła Capella Gedanensis. Apel poległych wykonała kompania honorowa 49. Jednostki Śmigłowców Bojowych z Pruszcza Gd.

W plenerowym amfiteatrze uczestnicy obejrzelik ciekawy i wzruszający spektakl o tematyce zesłańczej „Podaj Dłoń”, a po spektaklu odbywały się towarzyskie spotkania, biesiady, a w ich tle koncert kaszubskiej grupy muzycznej „Paka”.

Przesłanie obchodów Dnia Sybiraka zawarto w słowach:

„Zbierz w sercu swoim całą moc

By pamięć o nich nie odeszła w noc...”

Celina Riedl

*DZIEŃ MATKI SYBIRACZKI***Matce Sybiraczce**

*Pod Twój pomnik chropawy, smutny i szary,
ukryty w zakątku miasta
składamy serca dary.*

*U stóp strudzonych – w holdzie, z pokorą
kwiaty miłości i uznania,
cześć, chwała i uwielbienie
za moc przetrwania.*

*Oreż pamięci od zapomnienia broni skutecznie,
uciemniona Matko Polko
trzeba wspominać Cię wiecznie.*

*Wyobraźnią należy sięgnąć
w życia Twojego znoje,
w ten czas straszliwy,
co nadzieję wszelaką niweczył.*

Jesteś wielka, wielka i wspaniała nikt nie zaprzeczy.

Okrutne lata, tamte lata...

*wzrok nie odróżniał ni barw, ni kolorów,
bo wszystko było jednako szare
jak smutne oczy głodnych dzieci,
jak dni, co w lata się zmieniały,
słońce paliło, wichry szumiały...*

*Czas przesycony mrozem tajgi,
pyłem kazachskiej bawełny,
a w perspektywie głodne jutro i los niepewny.*

*Wszędzie było daleko,
do kraju, do swoich, do nieba,
a serce krwawo raniły prośby:
mamo łyk mleka, dwa kartofelki,
mamo daj chleba!*

*Jak spojrzeć dziecku w głodne oczy,
na bladą, wynędzniałą twarz,*

*w niemej męce walczyłaś z losem
prosząc: Maryjo, ratuj nas!
Któż wie, jak ciężko grób zostawić w stepie,
samotny grób własnego dziecka,
dookoła dziki, pusty step
i obca strona sowiecka.
My wszystkie matki, co dzięki Bogu
losu sybirackiego nie znamy
ze czcią w pokorze chylimy głowy
i przyklękamy.
Chwała Wam Matki Sybiraczki
szarpane troską i udręką,
głowy i serca pochylamy
przed Waszym macierzyńskim bólem
i przed Waszą kobiecą męką.*

Dąbrowa Górnicza 13.09.2008 r.

Irena Molenda

ODSLONIĘCIE TABLICY KU CZCI MATEK SYBIRACZEK W WARSZAWIE

Tablica ku czci Matki Sybiraczki na Skwerze przy Pomniku Poległym Pomordowanym na Wschodzie

W dniu 26 maja 2011 roku odbyła się uroczystość odsłonięcia i poświęcenia tablicy ku czci Matek Sybiraczek. Sponsorem przedsięwzięcia jest prezydent Warszawy Hanna Gronkiewicz-Waltz. Tablica została umieszczona na Skwerze Matki Sybiraczki w pobliżu Pomnika Poległym i Pomordowanym na Wschodzie od strony ul. Bonifraterskiej.

Uroczystość rozpoczęła się hymnem państwowym. Uczestników uroczystości przywitał i uroczystość otworzył prezes Zarządu Warszawskiego Związku Sybiraków Henryk Majewski. Historię sybiraków z okresu II wojny światowej ze szczególnym podkreśleniem roli matek na zesłaniu przedstawił Sekretarz Generalny Zarządu Głównego Związku Sybiraków Stanisław Sikorski. Następnie głos zabrali:

- Tomasz Ważbiński – zastępca dyrektora Kancelarii Marszałka Województwa Mazowieckiego, który odczytał posłanie marszałka Adama Struzika,
- Marcin Wojdat – dyrektor Centrum Komunikacji Społecznej Urzędu Miasta Stołecznego Warszawy, który odczytał posłanie od Prezydent Warszawy Hanny Gronkiewicz-Waltz,
- Ryszard Piotrowski – przewodniczący Mazowieckiej Rady Wojewódzkiej Związku Sybiraków, który przedstawił historię inicjatywy umieszczenia tablicy na Skwerze Matki Sybiraczki oraz zwrócił się do młodzieży obecnej na uroczystości o zachowanie w pamięci historii matek na zesłaniu i ich znaczenia w wychowaniu dzieci,

– Jan Chobian – współinicjator przygotowania i umieszczenia tablicy na Skwerze Matki Sybiraczki, który wymienił instytucje i osoby wyróżniające się aktywnością w pracach nad przygotowaniem tablicy oraz przytoczył wspomnienia o swojej matce,

– Mieczysław Koralewicz – prezes Koła Warszawa Wola – Bemowo uzasadnił wybór miejsca dla umieszczenia tablicy oraz przypomniał warunki na zesłaniu w jakich matki wychowywały swoje dzieci poświęcając zdrowie i nieraz życie dla zachowania polskości i nadziei na powrót do Ojczyzny,

– Maksymilian Biskupski – artysta rzeźbiarz, projektant, twórca i wykonawca tablicy oraz Pomnika Poległym i Pomordowanym na Wschodzie, który przedstawił zaangażowanie osób i instytucji w realizację przedsięwzięcia i skierował słowa podziękowania za współudział.

Odświeżenie tablicy przy dźwiękach „Hasła Wojska Polskiego” dokonali:

– Stanisław Sikorski – Sekretarz Generalny Zarządu Głównego Związku Sybiraków,

– Marcin Wojdat – przedstawiciel sponsora tablicy i patrona uroczystości odsłonięcia – prezydent Warszawy Hanny Gronkiewicz-Waltz,

– Mirosława Niekoraniec – prezes Koła Związku Sybiraków Warszawa Żoliborz – Łomianki, córka sybiraczki, która jako roczne dziecko wraz z matką zesłana na Sybir w 1940 roku przebywała tam 6 lat,

– Mieczysław Koralewicz – prezes Koła Związku Sybiraków Warszawa Wola – Bemowo, syn sybiraczki, która po 6 latach zesłania wróciła schorowana, w stanie uniemożliwiającym chodzenie i wykonywanie jakiegokolwiek pracy.

Poświęcenia tablicy dokonali i modlitwę ekumeniczną odmówili:

– ks. kmd. Janusz Bąk – Ordynariat Polowy Wojska Polskiego w Warszawie,

– ks. mjr Tadeusz Jelinek – Ewangelickie Duszpasterstwo Wojska Polskiego,

– ks. kpt. Andrzej Jakimiuk – Ordynariat Prawosławny Wojska Polskiego.

Apel poległych odczytał i ceremoniał wojskowy wraz z salwą honorową przeprowadził mjr Adam Kunicki. Kompanię honorową zapewnił Warszawski Garnizon Wojskowy.

Złożenie wieńców i wiązanek kwiatów odbyło się przy dźwiękach muzyki wojskowej „Śpij Kolego”. Następnie odegrano Hymn Sybiraków.

Na zakończenie uroczystości Henryk Majewski podziękował wszystkim zebranych za przybycie na uroczystość oraz wszystkim biorącym udział w przedsięwzięciu związanym z przygotowaniem i wykonaniem tablicy.

Mieczysław Pogodziński

Treść odsłoniętej tablicy:

Motto: „*Wam ludzkim aniołom bez których
błękit nieba nie byłby błękitem*”

Maksymilian Biskupski

Autor Tablicy

PRZECHODNIU!

STOJĄC PRZY POMNIKU POLEGŁYM I POMORDOWANYM NA WSCHODZIE W LATACH 1939–1955 ODDAJ HOŁD NASZYM POLSKIM MATKOM, KTÓRE ZESŁANE NA „NIELUDZKĄ ZIEMIĘ”, PRZEŚLADOWANE PRZEZ REŻYM SOWIECKI, ZMUSZANE DO NIEWOLNICZEJ PRACY, SKAZANE NA GŁÓD CHŁÓD I CHOROBY, KOSZTEM OGROMNYCH WYRZECZEŃ, URATOWAŁY NAM DZIECIOM ŻYCIE I GODNOŚĆ BYCIA POLAKIEM ORAZ CZŁOWIEKIEM, ŻEBYŚMY POTRAFILI RÓWNIEŻ PRZEBACZAĆ. NIECH DOBRY BÓG NAGRODZI JE NIEBEM A NAS UCHRONI OD NIEPAMIĘCI.

Sybiracy oddziału warszawskiego 26 maja roku pańskiego 2011
w 71 rocznicę pierwszych masowych deportacji.

Szanowni Państwo!

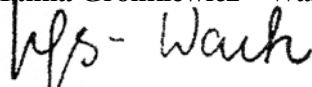
Przy pomniku „Poległym i Pomordowanym na Wschodzie”, na Skwerze Matki-Sybiraczki, co roku wspominamy tych, którzy nie wrócili z nieludzkiej ziemi. Dzisiaj odsłaniamy tablicę dedykowaną matkom; chcemy w ten szczególny sposób podkreślić los kobiet – matek deportowanych w głąb Rosji, na daleką i okrutną północ.

Losy tych wyjątkowych kobiet znamy z relacji świadków, z lektury poruszających książek. Trudno jest nam sobie wyobrazić bezmiar cierpienia przez jakie musiały przejść. Bardzo często samotne – bez mężów i ojców, którzy walczyli w podziemiu, zginęli w Katyniu lub byli wysłani w inne strony – musiały walczyć o przetrwanie, o ocalenie swych dzieci. Pomimo traumatycznych doświadczeń wykazały się ogromną odpowiedzialnością, hartem ducha, odwagą. W najwyższym stopniu zasługują na pamięć i szacunek.

Nie wszystkie przeżyły. Ale ocalały swój największy skarb – dzieci. One pamiętają w sposób szczególny. Dziękują za życie ale i za to, że pozostały Polakami, że w tym strasznym amoralnym czasie wychowano je na ludzi mądrych i dobrych. Na ludzi, którzy – jak głoszą słowa wyryte na odsłanianej dziś tablicy – potrafią przebaczać. Tę mądrość i dobroć przekazali zapewne swoim dzieciom, a one poniosą je kolejnym pokoleniom... Oby tak się stało, bo pamięć jest po to, by lepiej i godniej budować przyszłość!

Cześć ich pamięci!

Hanna Gronkiewicz – Waltz

Prezydent m.st. Warszawy

Warszawa, dn. 26 maja 2011 r.

Warszawa, 26 maja 2011 r.

MARSZAŁEK
WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO
ul. Jagiellońska 26, 03-719 Warszawa

Szanowny Pan
Ryszard Piotrowski
Prezes Honorowy Związku Sybiraków
Oddziału w Warszawie

Szanowny Pan
Henryk Majewski
Prezes Związku Sybiraków
Oddziału w Warszawie

Serdecznie dziękuję za zaproszenie na uroczystość odsłonięcia i poświęcenia „Tablicy Matki Sybiraczki”.

Polacy to naród boleśnie doświadczony przez historię. Trzy rozbiory, liczne powstania, II wojna światowa, stan wojenny – to tylko niektóre z wydarzeń, jakie zaważyły na losach naszej Ojczyzny i rodaków. Jednak duch wolności, wiara, nadzieja na lepsze jutro i wielki patriotyzm nie opuszczały Polaków, dodawały im sił nawet w najtrudniejszych okresach dziejowych. To właśnie Matka Sybiraczka uosabiała wszystkie cechy.

Kultywowanie pamięci i przekazywanie kolejnym pokoleniom wiedzy o tych wydarzeniach, męce Sybiraków i ich tragicznych losach pozostaje naszym moralnym obowiązkiem. To między innymi dzięki ich ofierze i poświęceniu możemy teraz cieszyć się wolnością oraz demokracją, a także umacniać europejską pozycję naszego kraju. Winniśmy im najwyższy szacunek i wdzięczność.

Niech dzisiejsza uroczystość przemówi do naszych serc i sumień, będzie żywą lekcją historii, niech skłoni nas do refleksji i zadumy, a także uwrażliwi na krzywdę innych narodów, które były bądź są prześladowane i ciemnione.

Pozdrawiam serdecznie uczestników spotkania. Życzę wielu przeżyć duchowych, które na długo pozostaną w Państwa pamięci.

Z wyrazami szacunku,

Adam Struzik

Warszawa, 26 maja 2011 r.

Pan Henryk Majewski
Prezes Zarządu Warszawskiego
Oddziału Związku Sybiraków
ul. Grzybowska 77, 00-844 Warszawa

Szanowny Panie Prezesie,

Serdecznie dziękuję za zaproszenie mnie na dzisiejszą uroczystość odsłonięcia „Tablicy Matki Sybiraczki” przy Pomniku Poległym i Pomordowanym na Wschodzie.

Niestety w związku z odbywającą się dziś Sesją Rady m.st. Warszawy nie będę mogła wziąć osobiście udziału w odsłonięciu tablicy. Na uroczystości będzie mnie reprezentował Pan Sławomir Paszkiet.

Korzystając z okazji proszę przyjąć moje gratulacje w związku z pozytywnym uwieńczeniem Państwa starań o kolejne upamiętnienie wszystkich znanych i bezimiennych Matek Sybiraczek.

Z poważaniem

Ewa Malinowska-Grupińska

Przewodnicząca
Rady m.st. Warszawy

NASZYM MATKOM

„Matkom Polkom Bohaterkom Sybiru za siłę wiary w Boga i miłość do Ojczyzny – Córki i Synowie Sybiracy – 2011 r.” głosi napis na tablicy odsłoniętej i poświęconej 17 września 2011 r. w Bydgoszczy na budynku noszącym nazwę „Dom Polski” przy ul. Grodzkiej 1. Tablicę wykonał bydgoski artysta rzeźbiarz Marek Guczalski.

Uroczystość rozpoczęła się wierszem Anny Rudawcowej pt. „Oczy Matki” odczytany przez uczennicę III kl. Gimnazjum nr 33 im. H.Chr. Andersena Julię Śliwicką. Odsłonięcia tablicy dokonały: Stefania Nowak, sybiraczka z Koła Terenowego w Solcu Kujawskim i piętnastoletnia Julia Śliwicka. Pani Stefania jest najstarszą Matką w Oddziale Bydgoskim, 9 września br. ukończyła 100 lat. W lutym 1940 roku z trojgiem dzieci została wywieziona na Sybir. Dobór tych osób był symbolem przekazania pamięci o naszych Matkach młodemu pokoleniu. Tablicę poświęcił metropolita bydgoski ks. bp Jan Tyrawa. Inskrypcja na tablicy jest pewnym symbolem. Kiedy żyliśmy w kraju ateistycznym, gdzie świątynie były zniszczone, duchowni wymordowa-

Tablica ku czci Matki – Sybiraczki w Bydgoszczy

Tablicę odsłoniły: Stefania Nowak lat 100 i Julia Śliwicka lat 15

ni, w szkołach uczono, że nie ma Boga, nasze Matki sybiraczki znajdowały w sobie tyle siły, aby uczyć nas polskości i modlitwy.

Licznie zgromadzeni sybiracy oraz goście, wśród których była posłanka na Sejm RP Teresa Piotrowska, wojewoda kujawsko-pomorska Ewa Mes, zastępca prezydenta Miasta Bydgoszczy Jan Szopiński, przedstawiciel Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego – przewodniczący Komisji do Współpracy z Zagranicą Andrzej Kubiak, przedstawiciele wojska, policji, organizacji kombatanckich, dyrektorzy szkół, młodzież szkolna nie kryli wzruszeń.

Podczas mszy św. w bydgoskiej katedrze ks. bp Jan Tyrawa nawiązując do rocznicy napaści ZSRR na Polskę podkreślił, że przyczyniła się ona do zadania śmiertelnego ciosu – czwartego rozbioru Polski – jednak to nie jest naczelnym motywem tego spotkania. Motywem są ci, którzy zachowali swą godność, poczucie tożsamości i ofiarą swojego życia stawiali opór, by bronić Ojczyzny.

Po mszy tradycyjnie na bydgoskim Starym Rynku odbyło się zgromadzenie patriotyczne poświęcone rocznicy napaści ZSRR na Polskę i Dniu

Sybiraka, podczas którego Złotym Krzyżem Zasługi odznaczony został Kazimierz Wypych były prezes Koła Terenowego w Szubinie, Srebrnym Krzyżem Zasługi odznaczona została Janina Gabryszak prezes Koła Terenowego w Inowrocławiu, Srebrnym Medalem Opiekuna Miejsc Pamięci Narodowej odznaczeni zostali członkowie pocztu sztandarowego Koła Terenowego Szwederowo – Eugeniusz Maciuła, Henryk Pużynowicz i Tadeusz Paszko.

Okolicznościowe przemówienia wygłosili prezes Zarządu Oddziału Związku Sybiraków w Bydgoszczy Mirosław Myśliński, wojewoda kujawsko-pomorska Ewa Mes i zastępca prezydenta Miasta Bydgoszczy Jan Szopiński.

Ceremoniał wojskowy zapewnił Garnizon WP w Bydgoszczy.

Mirosław Myśliński

DZIEŃ SYBIRAKA W GDYNI

Jednym z podstawowych obowiązków naszego Związku jest „upamiętnianie losów zesłańców polskich na Sybir”. Taką okazją są różnego rodzaju uroczystości, a szczególnie Dzień Sybiraka.

Zbrodnie hitlerowskie w czasie II wojny światowej dobrze są znane ludności naszego regionu, to z Gdyni władze okupacyjne „wygnały” tysiące mieszkańców, pozbawiając ich domów, mieszkań, czci i honoru. Blisko Wejherowa w Piaśnicy znajdują się masowe mogiły mieszkańców Pomorza, zamordowanych przez okupanta niemieckiego. W okolicach Gdańska w Stutthof (Sztutowie) jest były obóz koncentracyjny, gdzie faszyci zamęczyli ponad 85 tysięcy naszych rodaków.

Natomiast agresja sowiecka na Kresy Wschodnie II Rzeczypospolitej w dniu 17 września 1939 r. przez długie lata była skrupulatnie i świadomie przemilczana.

Czekała nas długa i żmudna praca, by dotrzeć do świadomości mieszkańców Gdyni, a szczególnie do młodzieży, jaka była prawda, jaki okrutny los zgotował nam okupant sowiecki.

W latach dziewięćdziesiątych XX w. zorganizowaliśmy dwie duże wystawy w Muzeum Miasta Gdyni pt. „Po agresji sowieckiej w 1939”

Krystyna Przyborowska i Aleksander Rzyński wręczają Księgi Sybiraka „Pamięć Zmarłym – Żywym Pojednanie” Alinie Mroczkowskiej dyrektor IX LO im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Gdyni

i „Tułacze dzieci”. Dla nas nagrodą było to, że wystawę zwiedziła liczna grupa młodzieży i mieszkańców Trójmiasta.

W 2004 r. z naszej inicjatywy powstał w Gdyni pomnik „W hołdzie zesłańcom Sybiru”, usytuowany w takim miejscu, że tysiące mieszkańców miasta i turystów musi przejść koło niego. Na tablicy informacyjnej widnieje napis „Przechodniu zatrzymaj się” – to zmusza wielu do refleksji.

Od kilku lat jesteśmy zapraszani do szkół na spotkania z młodzieżą. Efekty naszej pracy widać, w naszych uroczystościach rokrocznie bierze udział coraz więcej mieszkańców Gdyni, a szczególnie, co nas bardzo cieszy, młodzież szkolna.

Od kilku lat, tradycyjnie uroczystości „Dnia Sybiraka” rozpoczynamy w niedzielę mszą świętą w kościele NMP Królowej Polski. Homilię w tym roku wygłosił ks. prałat Edmund Skalski, poświęcając ją głównie losom sybiraków na zesłaniu. Po mszy, przy dźwiękach orkiestry Marynarki Wojennej uczestnicy uroczystości przemaszzerowali pod nasz pomnik, gdzie rozpoczęła się druga część spotkania.

Przedstawiciel Dowództwa Marynarki Wojennej kmdr Jacek Barański przyjął meldunek od dowódcy Kompanii Reprezentacyjnej MW o gotowości do uroczystości. Orkiestra odegrała hymn państwowy.

W imieniu sybiraków głos zabrał Aleksander Rzyński prezes Gdyńskiego Koła Związku Sybiraków. Zaproszony na uroczystość Jacek Polańczyk – dyrektor Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, podziękował za możliwość uczestniczenia w uroczystości.

Julian Michaś wiceprezes Związku Piłsudczyków odczytuje akt nadania Złotego Krzyża Związku Piłsudczyków RP – Aleksandrowi Rzyzińskiemu

Jacek Polańczyk i Ewa Łowkiel wręczają medal Pro Memoria Andrzejowi Gogoli dyrektorowi Zespołu Szkół nr 13 w Gdyni

Zespół młodzieży IX Liceum im. Marszałka Józefa Piłsudskiego odśpiewał hymn sybiraków oraz przedstawił montaż patriotyczno-poetycki, który wywołał aplauz uczestników uroczystości.

Na wniosek Koła medal „Pro Memoria” przyznano Zespołowi Szkół nr 13 w Gdyni, który wręczył Jacek Polańczyk w asyście Ewy Łowkiel wiceprezydent Gdyni. W imieniu szkoły odznaczenie przyjął dyrektor Andrzej Gogola.

Odnakę Honorową Sybiraka otrzymali: Krzysztof Jankowski – dyrektor Zespołu Szkół nr 14 w Gdyni, Wojciech Jankowski – dyrektor Zespołu Szkół nr 1 w Sopocie, Julian Michaś – wiceprezes Związku Piłsudczyków RP, Arkadiusz Ordyniec – nauczyciel historii IX LO.

Księgę Sybiraka – Pamięć Zmarłym – Żywym Pojednanie przyznano IX Liceum im. Marszałka Józefa Piłsudskiego w Gdyni – wręczyli: Krystyna Przyborowska – naczelnik Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Gdyni oraz Aleksander Rzyziński członek Zarządu Głównego Związku Sybiraków.

Muszę nieskromnie przyznać, że Zarząd Główny Związku Piłsudczyków RP przyznał mi „Złoty Krzyż Związku Piłsudczyków RP”. Byłem dumny z odznaczenia, tym bardziej, że zostało ono wręczone pod „naszym” pomnikiem.

Po odczytaniu apelu pamięci kompania reprezentacyjna Marynarki Wojennej oddała salwę honorową.

Takie uroczystości jak coroczny „Marsz Żywej Pamięci” w Białymstoku, uroczystości pod „Pietą” na cmentarzu łostowickim w Gdańsku, czy nasza uroczystość są niezwykle formą upamiętnienia tragicznej części naszej historii. Swoje słowa głównie kierujemy w stronę młodzieży, która musi podjąć tę niezwykle sztafetę pokoleń „Pamięć zmarłym – żywym pojednanie”.

Aleksander Rzyziński

OBCHODY DNIA SYBIRAKA W OLSZTYNIE

W dniu 17 września 2011 r. Oddział Związku Sybiraków w Olsztynie zorganizował uroczystość w 72. rocznicę napaści Rosji Sowieckiej na Polskę i Dnia Sybiraka.

Uroczystości rozpoczęła msza św. celebrowana przez ks. bp. Cyryła Klimowicza ordynariusza diecezji w Irkucku, odprawiona w kościele Świętego Józefa w Olsztynie.

Przed pomnikiem Pamięci Zesłańców Syberyjskich odbyło się spotkanie, podczas którego prezes Oddziału Eugeniusz Grabski powitał wszystkich przybyłych i przypomniał wydarzenia historyczne z lat 1939–1946.

W wystąpieniach wojewody warmińsko-mazurskiego, przedstawiciela prezydenta miasta i marszałka sejmiku wyrażone były słowa hołdu dla Sybiraków.

Wręczono odznaczenia państwowe, resortowe i organizacyjne.

Gość szczególny uroczystości ks. bp. Cyryl Klimowicz z Irkucka odznaczony został Medalem „Pro Memoria”. Ks. bp. Cyrylowi Klimowiczowi wręczono Księgi Sybiraków z dedykacjami jak niżej:

„Zarząd Główny Związku Sybiraków wita Księdza Biskupa na ziemi polskiej w Olsztynie, z okazji uroczystości Dnia Sybiraka i przekazuje Księgę Sybiraków, wydaną w 2000 roku. Księga stanowi skromne upamiętnienie trudnych losów Polaków na zesłaniu i nowe przeżycia po powrocie do Rzeczypospolitej.

Prosimy przekazać potomkom na Syberii serdeczne uczucia od Sybiraków z Polski”.

„Zarząd Główny Związku Sybiraków z siedzibą w Warszawie przekazuje na ręce Ks. Biskupa Księgę Sybiraków w 3 częściach, wydaną w 2006 r., z prośbą o udostępnienie jej możliwie najszerszemu gronu przebywających na Syberii Potomków pochodzenia polskiego, szczególnie okręgu irkuckiego”.

Oprac.: ZG ZS

„Jeśli zapomnę
o nich to Ty Boże
na Niebie
Zapomnij o mnie”
A. Mickiewicz

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW

Zarząd Główny

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP SA I/O Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

Olsztyn, 17 września 2011 r.

**Jego Ekscelencja
Ksiądz Biskup
Cyryl Klimowicz
z siedzibą w Irkucku**

Zarząd Główny Związku Sybiraków wita Księdza Biskupa na ziemi polskiej, w Olsztynie, z okazji uroczystości Dnia Sybiraka i przekazuje Księgę Sybiraków, wydaną w 2000 r. Księga stanowi skromne upamiętnienie trudnych losów Polaków na zesłaniu i nowe przeżycia po powrocie do Rzeczypospolitej.

Prosimy przekazać Potomkom na syberii serdeczne uczucia od Sybiraków z Polski.

Z poważaniem

**Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków**

Stanisław Sikorski

**Wiceprezes
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków**

Eugeniusz Grabski

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW

Zarząd Główny

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP SA I/O Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

Warszawa, 23 września 2011

„Jeśli zapomnę
o nich to Ty Boże
na Niebie
Zapomnij o mnie”
A. Mickiewicz

ZG/1051/11

**Ks. Biskup
Cyryl Klimowicz**

Szanowny Księżu Biskupie,

Miałem wielką przyjemność spotkania w dniu 17 września br. w Olsztynie. Proszę wybaczyć, że nie zdołałem bezpośrednio złożyć słowa podziękowań za celebrę Mszy Świętej w kościele Św. Józefa i za słowo wypowiedziane do zebranych, szczególnie do Sybiraków.

Jestem pod wrażeniem dokonań misji Księdza Biskupa, życzę dalszych sukcesów. Tam właśnie, w pobliżu Irkucka, spędziłem dzieciństwo, a więc zrozumiąły może być mój szczególny stosunek do tej części szerokości/długości geograficznej.

Będę zawsze wielce rad na kolejne spotkanie.

Z należyтым szacunkiem

**Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków**

Stanisław Sikorski

*„Jeśli zapomnę
o nich to Ty Boże
na Niebie
Zapomnij o mnie”
A. Mickiewicz*

ZWIĄZEK SYBIRAKÓW

Zarząd Główny

00-048 Warszawa, ul. Mazowiecka 12, III p., tel./fax 827-93-71
Konto bankowe: PKO BP SA I/O Warszawa 85 1020 1013 0000 0502 0149 8617

Olsztyn, 17 września 2011 r.

**Jego Ekscelencja
Ksiądz Biskup
Cyryl Klimowicz
z siedzibą w Irkucku**

Zarząd Główny Związku Sybiraków z siedzibą w Warszawie przekazuje na ręce Ks. Biskupa Księgę Sybiraków w 3 częściach, wydaną w 2006 r., z prośbą o udostępnienie jej możliwie najszerszemu gronu przebywających na Syberii Potomków pochodzenia polskiego, szczególnie okręgu irkuckiego.

**Sekretarz Generalny
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków**

Stanisław Sikorski

**Wiceprezes
Zarządu Głównego
Związku Sybiraków**

Eugeniusz Grabski

DZIEŃ SYBIRAKA W ODDZIALE ZWIĄZKU SYBIRAKÓW W PRZEMYSŁU

W Przemyślu w dniu 17.09.2011 . uroczyste obchodzono 72. rocznicę napaści Sowieców na Polskę i Światowy Dzień Sybiraka.

Nasz Oddział Związku Sybiraków czynnie włączył się do miejskich uroczystości, których organizatorem był Urząd Miejski w Przemyślu, Dowództwo Garnizonu Przemyśl, Związek Sybiraków, Związek Harcerstwa Polskiego – Hufiec Przemyski. Uroczystości te trwały 2 dni (17 i 18 września br.). Każdy z organizatorów przygotował część programu tematycznie związaną z obchodzonym w tym dniu, właściwym jemu, wydarzeniem.

Urząd Miejski i Garnizon Wojska Polskiego przygotowali część poświęconą 72. rocznicy agresji ZSRR na naszą Ojczyznę, Związek Sybiraków uczcił Dzień Sybiraka, a harcerze świętowali poświęcenie tablicy dziękczynnej wmurowanej w kościele Franciszkanów za wieloletnią opiekę nad sztandarem Chorągwi Harcerzy ZHP we Lwowie z roku 1933.

Spotkanie przy Tablicy poświęconej Sybirakom

Uroczystości harcerzy z Hufca Przemyskiego z udziałem Sybiraków

Uroczystości w dniu 17.09 2011 r. odbywały się w różnych miejscach naszego miasta: w Przemyskiej Bibliotece Publicznej została otwarta wystawa i odbyła się sesja popularno-naukowa poświęcona Orłętom Lwowskim i Przemyskim w walce o niepodległość Polski. W kościele św. Brata Alberta uczestniczyliśmy we mszy św. pod przewodnictwem JE ks. abp. Józefa Michalika z udziałem pocztów sztandarowych i kompanii honorowej Wojska Polskiego w intencji ofiar sowieckiej agresji i zesłańców Sybiru oraz harcerzy Chorągwi Lwowskiej ZHP we Lwowie. Na cmentarzu wojskowym przy Grobie Nieznanego Żołnierza i Grobie Katyńskim odbyły się Apele Poległych prowadzone przez Wojsko Polskie, sybiraków i harcerzy oraz składanie kwiatów.

Dzień 18 września był dniem, w którym świętowali harcerze z okazji błogosławieństwa i dziękczynienia za odnaleziony po wielu latach i odrestaurowany sztandar Chorągwi Lwowskiej. Na Placu Niepodległości odbyła się uroczysta msza św. polowa oraz bogaty program artystyczny – rekonstrukcja historyczna poświęcenia sztandaru we Lwowie w 1933 r. Rekonstrukcję tego wydarzenia przygotowało Przemyskie Stowarzyszenie Rekonstrukcji Histo-

rycznych. Sybiracy ze sztandarem związkowym uczestniczyli w tej uroczystości. Brali w niej również udział liczni mieszkańcy Przemysła.

Sekretarz Oddziału Stanisława Żak

DZIEŃ SYBIRAKA W LĘBORKU

16 września 2011 r. w przeddzień Dnia Sybiraka pod pomnikiem Zesłańców Sybiru w Alei Sybiraków odbyły się uroczystości z udziałem władz miasta, województwa pomorskiego i powiatu, władz Łeby, darczyńców, delegacji organizacji politycznych i społecznych, przedsiębiorstw i szkół, mieszkańców Lęborka i okolic oraz pocztów sztandarowych i kompanii honorowej I Lęborskiego Batalionu Zmechanizowanego im. gen. Jerzego Jastrzębskiego.

Prezes Zarządu Koła Witold Bań przywitał wszystkich uczestników uroczystości, po czym głos zabrał burmistrz Lęborka Witold Namyślak, który w krótkim przemówieniu powiedział m.in.: „Los, jaki spotkał Polaków

Poczet Sztandarowy podczas hymnu państwowego

Przemawia Witold Namysł – burmistrz Miasta Lęborka

Przemawia Witold Bań – prezes Związku Sybiraków

Po złożeniu kwiatów i zniczy pod Pomnikiem

z Kresów Wschodnich przez dziesięciolecia był tematem przemilczanym przez podręczniki historii, przekazywanym wyłącznie w rodzinnych opowieściach. Dopiero zmiany, jakie zaszły w Polsce pod koniec lat osiemdziesiątych pozwoliły przywrócić do zbiorowej pamięci te tragiczne karty naszej historii”.

Prezes Witold Bań pokrótce streścił historię zsyłek Polaków na Sybir, pobytu, pracy, cierpienia i śmierci.

Apel pamięci, złożenie kwiatów pod pomnikiem Zesłańców Sybiru zakończyły część oficjalną uroczystości. Po poczęstunku odbyła się projekcja filmu „Udział żołnierzy sybiraków w II wojnie światowej”.

DZIEŃ SYBIRAKA W CHELMIE

24 września 2011 . Zarząd Oddziału Sybiraków w Chełmie zorganizował uroczystość rozpoczętą mszą św. w kościele Rozesłania Apostołów, którą celebrował ks. dziekan Józef Piłat, a młodzież z Gimnazjum nr 6 im. Sybiraków śpiewała pieśni religijne.

W wystąpieniu ks. dziekan z uznaniem podkreślił bohaterską postawę i wytrwałość wszystkich zesłanych w głąb Związku Sowieckiego, oddał hołd tym, którzy na zawsze pozostali na „niełudzkiej ziemi”, złożył życzenia żyjącym.

Po nabożeństwie uroczystość kontynuowano przed pomnikiem Sybiraków. Prezes Zarządu Oddziału Maria Sawka powiedziała: „Sybiracy są wżorem głęboko zakorzenionych w narodzie polskim cnót miłości do Ojczyzny, honoru, męstwa i wierności tradycji”. Pod pomnikiem Sybiraków złożono wieńce i kwiaty, zapalono znicze.

Następnie w lokalu „Miś” zebrani wysłuchali Hymnu Sybiraków, prezes Maria Sawka powitała gości, w tym: delegację Oddziału Sybiraków z Lublina prezesa Janusza Pawłowskiego i Wiktora Kolaśnika, dyrektor Gimnazjum Nr 6 im. Sybiraków Beatę Dudę-Kalisio, dyrektor Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie Lucynę Kozaczkę, prezesa Zarządu Okręgowego Związku Kombatantów i Byłych Więźniów Politycznych Franciszka Golika, prezesa Towarzystwa Miłośników Wołynia i Polesia Wiesława Kostrobałę oraz przedstawiciela 27. Dywizji Armii Krajowej Jana Markowskiego, przedsta-

wiciela Związku Żołnierzy Wojska Polskiego Jana Krzysiaka, przedstawicielkę Urzędu Miasta Chełm Małgorzatę Godyńską, przedstawiciela Stowarzyszenia Forum Polskie Stanisława Kucia, młodzież szkolną Gimnazjum Nr 6 im. Sybiraków, redaktorów „Nowego Tygodnika” i „Kuriera Lubelskiego”, sybiraków, sympatyków i wspomagających Związek Sybiraków.

Młodzież Gimnazjum Nr 6 im. Sybiraków przygotowała część artystyczną spotkania. Na ręce dyrektor Gimnazjum Nr 6 Beaty Dudy-Kalisio przekazano od Zarządu Głównego Związku Sybiraków trzynomową „Księgę Sybiraków”, a także książkę o losach sybiraków oraz płyty o losach zesłańców i udziale żołnierzy sybiraków w walkach na frontach II wojny światowej.

Prezes Maria Sawka otrzymała wiele podziękowań za swoją działalność.

UROCZYSTOŚCI WE WSI JAWORÓWKA

Organizatorem rocznicowych uroczystości we wsi Jaworówka w dniu 11.09.2011 roku jest proboszcz parafii Dobrzyniewo ks. Andrzej Horacy. Odbywają się one każdego roku, w drugą niedzielę września; odprawiana jest uroczysta msza św. przy pomniku w intencji byłych mieszkańców wsi Jaworówka, Leńc i Szacił, zesłanych w 1863 r. za udział w powstaniu styczniowym do Krasnojarska na Syberii.

Ks. A. Horacy bardzo serdecznie powitał przybyłych – przewodniczącego Rady Gminy Kłoska, dyr. hospicjum T. Borowskiego, członków Zarządu Związku Sybiraków w osobach: J. Panasiuka, H. Popławskiego oraz wdowę po budowniczym tego pomnika R. Popławską, delegację z Łukawicy, harcerzy, poczty sztandarowe oraz pozostałych uczestników tej uroczystości.

Uroczystą mszę św. celebrował ks. Dobroński, który w wygłoszonej homilii powiedział: dziękuję wszystkim tym, którym leży na sercu dobro naszej ojczyzny, tym najmłodszym, którzy uczą się patriotyzmu z naszej tragicznej historii. Jedną z form tego patriotyzmu jest nasza tu obecność, uczczenie pamięcią tych, co odeszli. Zwrócił się do nauczycieli, aby rzetelnie przekazywali prawdę historyczną o martyrologii naszego narodu w XX wieku.

Po mszy św. zabrał głos mieszkaniec wsi Łukawica W. Kulijski, który powiedział: od kilku lat istnieje stowarzyszenie zajmujące się upamiętnieniem miejsc we wsi Łukawica, które doznały represji carskich w 1863 r. W tym

czasie mieszkańcy tej wsi stawili opór wojskom carskim. W jednej z potyczek zginęło 153 rosyjskich żołnierzy. W odwecie całą wieś spacyfikowano, a mieszkańców wywieziono za Ural.

Zebrani w ciszy i skupieniu złożyli kwiaty i zapalili znicze.

Hipolit Popławski

**Członek Zarządu Oddziału Związku Sybiraków
w Białymstoku**

OBCHODY DNIA SYBIRAKA – 72. ROCZNICY AGRESJI SOWIECKIEJ NA POLSKĘ W ODDZIALE KROŚNIENSKIM

Zarządy Kół Związku Sybiraków w Jaśle, Krośnie, Lesku, Sanoku, Ustrzykach Dolnych, wspólnie z władzami samorządowymi zorganizowały 17 września 2011 r. uroczystości patriotyczno-religijne upamiętniające Dzień Sybiraka – 72. rocznicę agresji sowieckiej na Polskę.

Uczestnicy uroczystości przy Krzyżu Katyńskim, z wiązanką kwiatów burmistrz Jasła Andrzej Czernecki

Krzyż Katyński na Skwerze Golgoty Wschodu

W **Jaśle** uroczystości rozpoczęły się o godzinie 9.00 mszą św. w Sanktuarium św. Antoniego – kościele oo. Franciszkanów; po mszy uczestnicy przeszli na Skwer Golgoty Wschodu, gdzie przed Krzyżem Katyńskim i tablicami pamiątkowymi była kontynuowana uroczystość pod przewodnictwem Wojciecha Piękosia – przedstawiciela Starostwa Powiatowego w Jaśle.

Młodzież szkolna zaśpiewała hymn państwowy. Apel poległych w asyście harcerzy prowadził harcmistrz Jacek Smolik. Po apelu poległych złożono kwiaty pod tablicą pamiątkową IV rozbioru Polski, krótkie przemówienie na temat 72. rocznicy agresji sowieckiej na Polskę wygłosił prezes Koła Franciszek Trociński. Uroczystość zakończono hymnem Sybiraków.

W uroczystości uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych miasta powiatu jasielskiego na czele z burmistrzem Andrzejem Czerneckim

Uczestnicy uroczystości W Krośnie przy pomniku marszałka Józefa Piłsudskiego

i członkiem Zarządu Powiatu Tadeuszem Górczykiem, przedstawiciele Policji, Straży Pożarnej, kombataneci, grupa sybiraków, harcerze, młodzież szkolna z pocztami sztandarowymi, mieszkańcy Jasła.

W **Krośnie** msza św. koncelebrowana rozpoczęła się o godzinie 10.00. Po nabożeństwie uczestnicy uroczystości przeszli na Rynek pod pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego. Uroczystościom przed pomnikiem Józefa Piłsudskiego przewodniczył Jarosław Grześków – pracownik Urzędu Miejskiego. Po odegraniu przez orkiestrę hymnu państwowego Teresa Bugajska członek zarządu Koła, zastępca prezesa Oddziału w Krośnie w krótkim wystąpieniu przypomniała zebranych o 72. rocznicy agresji sowieckiej na Polskę i kolejnych deportacjach Polaków w głąb ZSRR. Apel poległych wygłosił, w asyście harcerzy, Jan Borek – komendant Hufca ZHP w Krośnie, następnie złożono kwiaty przed pomnikiem Józefa Piłsudskiego. Prezes Koła w Krośnie Romana Zoła podziękowała zebranych za udział w uroczystościach, które zakończono hymnem Sybiraków w wykonaniu orkiestry.

W uroczystościach w Krośnie 17 września 2011 r. uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych miasta i powiatu na czele z Bronisławem Baranem – wiceprezydentem Krosna i Andrzejem Guzikiem – wicestarostą

Uczestnicy uroczystości; od lewej – Romana Zoła, Andrzej Guzik – wicestarosta krośnieński, Emma Janas, Danuta Chodorowska

krośnieńskim, przedstawiciele Policji, Solidarności, kombatancki, sybiracy, harcerze, młodzież szkolna z pocztami sztandarowymi, był obecny poczet sztandarowy Związku Sybiraków – Oddziału w Krośnie.

W **Lesku** mszę św. odprawiono 17 września w kościele pw. NMP o godzinie 18.00, w której uczestniczyli mieszkańcy Leska i grupa sybiraków.

72. rocznicę agresji sowieckiej na Polskę w Dniu Sybiraka członkowie Związku Sybiraków w Sanoku uczcili – jak co roku – mszą św. i złożeniem kwiatów pod tablicami „Golgoty Wschodu”.

17 września 2011 r. o godzinie 17.00 złożone zostały kwiaty i zapalone znicze pod pomnikiem „Synów Ziemi Sanockiej”, gdzie znajdują się urny z wielu pól bitewnych – spod Monte Cassino i Lenino i innych, gdzie walczyli Polacy.

Następnie delegacja sybiraków i harcerzy udała się na cmentarz i tam pod brzozywym Krzyżem, gdzie znajduje się tablica upamiętniająca deportacje Polaków na Syberię, zostały złożone kwiaty i zapalone znicze.

O godzinie 18.00 w kościele pw. Przemienienia Pańskiego rozpoczęła się msza św. z udziałem pocztów sztandarowych Światowego Związku Żołnierzy

Warta honorowa harcerzy przed tablicą Golgota Wschodu

AK, Związku Harcerstwa Polskiego i Związku Sybiraków – Koła w Sanoku. W koncelebrze udział wzięło czterech księży, a wśród nich kapelan Związku Sybiraków 91-letni ks. prałat Adam Sudoł. Po mszy św. zebrani procesyjnie przeszli pod tablicę „Golgota Wschodu” znajdującą się wewnątrz kościoła. Po krótkiej modlitwie za zmarłych i odśpiewaniu „Boże coś Polskę” zostały złożone wiązanki kwiatów pod tablicą i Krzyżem brzoźowym, przy którym wartę honorową zaciągnęli harcerze z Hufca Sanockiego.

W **Ustrzykach Dolnych** msza św. została odprawiona 17 września o godzinie 18.00, przed rozpoczęciem nabożeństwa organista zaśpiewał i zagrał na organach hymn sybiraków. Po mszy zapalono znicze i złożono kwiaty przed tablicą pamiątkową umieszczoną na frontonie kościoła pw. NMP, później nastąpił przemarsz uczestników do Parku im. Zesłańców Syberyjskich, gdzie przed „Epitafium Sybiraków” zapalono znicze i złożono wiązanki kwiatów. W uroczystościach uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych powiatu i miasta, młodzież szkolna, harcerze z pocztami sztandarowymi, kombatancki, sybiracy, mieszkańcy Ustrzyk Dolnych. Był obecny poczet sztandarowy Związku Sybiraków – Koła w Ustrzykach Dolnych.

Sybiracy odznaczeni Złotym i Srebrnym Krzyżem Zasługi. Stoją od lewej: Barbara Powroźnik, Mieczysław Brekier, wicewojewoda Andrzej Reguła, Teresa Bugajska, Alodia Pryczek, Kazimierz Glazer

Ostatnim akordem obchodów Dnia Sybiraka – 72. rocznicy agresji sowieckiej na Polskę było uroczyste wyjazdowe posiedzenie Zarządu Oddziału w Krośnie, odbyte w Sanoku w dniu 20 września 2011 r. Posiedzenie zorganizowano wspólnie z zarządem Koła w Sanoku. Odbyło się ono w Klubie Górnika w Sanoku przy ul. Grzegorza 2. Posiedzenie prowadził prezes Koła w Sanoku Mieczysław Brekier – członek Prezydium Zarządu Oddziału w Krośnie.

O godzinie 11.00 został wprowadzony sztandar Koła. Kiedy sztandar znalazł się na scenie zebrani wysłuchali hymnu sybiraków.

Powitano zaproszonych gości: wicewojewodę podkarpackiego Andrzeja Regułę, władze samorządowe miasta i powiatu, ks. prałata Adama Sudoła – kapelana Związku Sybiraków, ks. Andrzeja Skibę – proboszcza sanockiej fary, przedstawiciela Światowego Związku Żołnierzy AK, ZHP, prezesów Kół Terenowych z Krosna, Leska i Ustrzyk Dolnych.

Słowo wstępne wygłosił Mieczysław Brekier podkreślając, że 72 lata temu znaleźli się szaleńcy, którzy podpalili świat i przez to miliony ludzi straciło

życie. Straty były tak ogromne, że mimo upływu tylu lat wciąż są odczuwalne. Nawiązał również do ubiegłorocznej katastrofy pod Smoleńskiem, w której Związek nasz poniósł również stratę – zginął Sekretarz Generalny Związku Sybiraków Edward Duchnowski. Pamięć wszystkich poległych i pomordowanych na Wschodzie i ofiar katastrofy smoleńskiej zebrani uczcili chwilą ciszy.

Prezes Oddziału w Krośnie Władysław Kuźma wygłosił prelekcję, w której nawiązał do wydarzeń sprzed 72. lat, jak również do tragedii osobistej, ponieważ jego ojciec Antoni, funkcjonariusz Policji Państwowej o świcie 17 września 1939 r. dostał się do niewoli sowieckiej, był jeńcem Ostaszkowa, został zamordowany przez NKWD w Twerze i spoczywa w dołach śmierci na cmentarzu wojennym w Miednoje. W czasie uroczystego posiedzenia wręczono odznaczenia państwowe i resortowe.

Złotym Krzyżem Zasługi zostali odznaczeni: Barbara Powroźnik z Jasła, Mieczysław Brekier z Sanoka.

Srebrnym Krzyżem Zasługi: Teresa Bugajska z Krosna, Alodia Pryczek z Leska, Kazimierz Glazer z Sanoka.

Medalami „Pro Memoria” zostali wyróżnieni: Adolf Szawara i Tadeusz Siniewicz z Ustrzyk Dolnych. Aktu dekoracji dokonał wicewojewoda podkarpacki Andrzej Reguła w asyście Władysława Kuźmy.

Odnaką Honorową Sybiraka nadaną przez Zarząd Główny zostali odznaczeni: Maria Harajda – dyrektor SP Nr 2 w Sanoku, Lucyna Mazur – nauczycielka, Teresa Fuksa – nauczycielka, siostra Irena Paluch – katechetka, Bartłomiej Mendzelowski – nauczyciel i sztandar Oddziału w Sanoku.

Odnaki Honorowe Sybiraka wręczył Władysław Kuźma – prezes Oddziału w Krośnie w asyście Mieczysława Brekiera – prezesa Koła w Sanoku.

Po odznaczeniach wicewojewoda Andrzej Reguła pogratulował wszystkim odznaczonym i złożył najlepsze życzenia wszystkim sybirakom.

Władysław Kuźma złożył sprawozdanie z XI Międzynarodowego Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku w dniach 8–9 września 2011 r.

Młodzież Szkoły Podstawowej Nr 2 w Sanoku przygotowała miniteatr. Była to inscenizacja głęboko wzruszająca wiele osób, nawet tych, którzy nie byli na Syberii. Coś ścisnęło za gardło, a w oczach błyszczały łzy.

Taka postawa młodzieży i opiekunów zasługuje na serdeczne podziękowanie, co wyrazili kolejno zabierający głos po zakończeniu przedstawienia: Mieczysław Brekier, Władysław Kuźma, Romana Zoła, Barbara Powroźnik.

Herbata, kawa i ciastka zakończyły uroczyste posiedzenie Zarządu Oddziału i Zarządu Koła, które odbyło się w Sanoku.

Mieczysław Brekier, Władysław Kuźma

DZIEŃ SYBIRAKA W ODDZIALE JELENIOGÓRSKIM ZWIĄZKU SYBIRAKÓW

Przebieg Dnia Sybiraka w Jeleniej Górze przedstawiła prezes Zarządu ZS w Jeleniej Górze Bożena Dudzińska. Obchody rozpoczęła msza św. w kościele Podwyższenia Krzyża, podczas której przemawiali prezes Oddziału i proboszcz parafii, który mszę odprawił.

Na uroczystość zaproszono zastępcę Prezydenta Jeleniej Góry – panią Zofię Czernow i córkę śp. Sekretarza Generalnego Zarządu Głównego ZS Edwarda Duchnowskiego – Beatę Kordek. Zarząd Oddziału ZS w Jeleniej Górze ufundował dwie tablice pamięci: jedną poświęconą prezydentowi na

uchodźstwie i Honorowemu Obywatelowi Jeleniej Góry śp. Ryszardowi Kaczorowskiemu, którą odsłoniła pani prezydent Zofia Czernow, podając w skrócie ważne wydarzenia z życia Prezydenta;

drugą – poświęconą śp. Edwardowi Duchnowskiemu odsłoniła jego córka Beata, która również przedstawiła życiorys ojca. Również prezes B. Dudzińska powiedziała wiele ciepłych słów o śp. Edwardzie Duchnowskim. Uroczystość zakończyła się obiadem w restauracji „Fenix”, którego fundatorem był Urząd Miasta Jeleniej Góry. W uroczystości wzięła udział młodzież z Liceum Nr 1 w Jeleniej Górze, która przedstawiła program tematyczny. Wystąpiły również połączone zespoły „Sybiraczki” i „Kresowiaczy”.

Koło ZS w Bolesławcu – relacjonuje prezes Maria Niemczuk.

Uroczystość odbywała się na cmentarzu w Bolesławcu i rozpoczęła się mszą św. z udziałem gości z Urzędu Miasta i Powiatu, kompanii honorowej Wojska Polskiego, orkiestry wojskowej. Bardzo licznie zgromadzili się sybiryacy i młodzież ze szkół z pocztami sztandarowymi. Początek uroczystości rozpoczął hymn państwowy. Były przemówienia, apel poległych, salwa honorowa, a na zakończenie Hymn Sybiraków.

Koło ZS w Bogatyni – relacjonuje prezes Zofia Kulikowska.

Świętowanie Dnia Sybiraka trwało kilka dni; 18 września – uroczystość w kościele w Bogatyni rozpoczęła się mszą św., w czasie której bp Stanisław Cichy bierzmował młodzież. Hymn Sybiraków odegrała orkiestra miejscowej kopalni.

19 września – uroczyste zebranie z sybirakami z udziałem władz terenowych. Były przemówienia, odznaczenia dla sybiraków i życzenia na kartach pocztowych „Nasze Sybirackie”. Spotkanie zakończyło się poczęstunkiem.

1 października odbył się odpust w Kopaczowie przy pomniku „Ku przestrodze” z udziałem Czechów i Polaków. 7 października odbyło się spotkanie upamiętniające daty powrotu z Syberii. W Bogatyni był to dzień 18 marca.

Koło ZS w Bolkowiu – relacjonuje prezes Koła Stanisław Tomaszek.

Dzień Sybiraka uczczono mszą św. w kościele w Bolkowiu. Na mszy przemówienie okolicznościowe wygłosił prezes Koła. Złożono kwiaty i znicze pod pomnikiem Sybiraków.

Koło ZS w Lwówku Śląskim – relacjonuje opiekun Koła wiceprezes Zarządu Oddziału w Jeleniej Górze Irena Pop.

16 września Dzień Sybiraka rozpoczęła msza św. w kościele w Lwówku. Mszę odprawił proboszcz parafii, który wykazał się ogromną wiedzą i znajomością historii gehenny sybiraków. Była młodzież ze wszystkich szkół ze sztandarami, sybiracy i kombatanci.

Po mszy św. uczestnicy przeszli na cmentarz pod pomnik Sybiraków. Przemawiał prezes Koła – Jarosław Trościanko, odbył się apel pamięci za zmarłych w roku bieżącym grany na werblu przez ucznia. Złożono kwiaty i zapalono znicze.

Dalszy ciąg uroczystości przebiegał w restauracji „Madaline”, gdzie przemawiali starosta, wiceprezes Zarządu Oddziału oraz prezes Koła.

Odnznaczono Odznaką Honorową Sybiraka (OHS) pięć osób z Zarządu Koła ZS.

Młodzież z Prywatnego Gimnazjum im. Sybiraków przedstawiła montaż słowno-muzyczny o tematyce zesłańczej. Był też słodki poczęstunek przygotowany przez rodziców uczniów.

Koło ZS w Lubaniu – relacjonuje prezes Koła – Romuald Karczewski.

16 września na cmentarzu w Lubaniu przy symbolicznej mogile i przy polowym ołtarzu odbyła się uroczysta msza św. koncelebrowana przez trzech księży. Po mszy św. odbyła się część patriotyczna z udziałem władz miasta. Wystąpienie tematyczne przedstawił opiekun Koła – Mieczysław Śpiewak. Wystąpił Honorowy Sybirak – bezpartyjny poseł do Sejmu – Jerzy Zieliński.

W uroczystościach uczestniczyły dwie kompanie honorowe i orkiestra. Przybyło mnóstwo sybiraków i mieszkańców Lubania.

Koło ZS w Zgorzelcu – relacjonuje członek Zarządu Koła – Krystyna Obchody Dnia Sybiraka trwały dwa dni.

16 września – uroczystość rozpoczęła się w szkole im. Sybiraków w Jerzmannkach, wystąpiła młodzież z okolicznościowym programem. Następnie młodzież przemaszerowała ze sztandarem i orkiestrą do Zgorzelca (3 km) pod pomnik. Pod pomnikiem odprawiono mszę św. polową. Były przemówienia i apel poległych. Uroczystość prowadził członek Koła Paszek – poeta.

Poczty sztandarowe Koła Związku Sybiraków w Zgorzelcu i Gimnazjum im. Sybiraków w Jerzmannach pod Pomnikiem Sybiraków

17 września w kościele w Zgorzelcu odprawiono mszę św. z udziałem dwóch księży. Po mszy spotkano się w restauracji na poczęstunku.

Koło ZS Śródmieście w Jeleniej Górze – relacjonuje prezes Koła – Anna Polańska.

16 września – złożono kwiaty na starym cmentarzu w Jeleniej Górze pod pomnikiem Sybiraków. 17 września – liczne grono sybiraków uczestniczyło we mszy w kościele Podwyższenia Krzyża w Jeleniej Górze.

Koło ZS w Karpaczu – relacjonuje prezes Koła – Jan Krawiec.

18 września odprawiono uroczystą mszę św. w kościele w Miłkowie, którego proboszczem jest syn i wnuk sybiraka odznaczony Odznaką Honorową Sybiraka (OHS). Były sztandary: ze szkoły i Koła ZS. Kościół był pełen młodzieży.

W kościele w Karpaczu również odprawiono mszę św. poświęconą sybirakom.

**Prezes
Bożena Dudzińska**

72. ROCZNICA AGRESJI SOWIECKIEJ NA POLSKĘ UROCZYŚCISCI W WARSZAWIE

W 72. rocznicę agresji ZSRR na Polskę prezydent miasta stołecznego Warszawy Hanna Gronkiewicz-Waltz oraz Fundacja Poległym i Pomordowanym na Wschodzie, której prezesem jest gen. dyw. Leon Komornicki byli organizatorami uroczystości, jaka odbyła się 17 września 2011 roku na Skwerze Matki Sybiraczki przed Pomnikiem Poległym i Pomordowanym na Wschodzie.

Uroczystość rozpoczęła się hymnem Rzeczypospolitej Polskiej w wykonaniu orkiestry wojskowej. Wygłoszono okolicznościowe przemówienia. Modlitwę za zmarłych odmówili kapłani dwóch wyznań. Odbył się Apel Pamięci. Długo trwało składanie wieńców od organizacji kombatanckich, politycznych i społecznych. Na zakończenie obecni na uroczystości wspólnie odśpiewali Hymn Sybiraków.

W Katedrze Polowej została odprawiona msza św.

18 września w Bazylice Świętego Krzyża odbyła się msza św. koncelebrowana transmitowana przez Polskie Radio.

Homilię wygłosił ks. Zdzisław Banaś.

I KRAJOWY ZJAZD DYREKTORÓW SZKÓŁ I PLACÓWEK NOSZĄCYCH IMIĘ UPAMIĘTNIAJĄCE ZESŁAŃCÓW SYBIRU NOWY SĄCZ 2–4 CZERWCA 2011 R.

Organizatorami Zjazdu byli: Stowarzyszenie Pamięci Polskiego Sybiru w Nowym Sączu, Zespół Szkół Nr 2 im. Sybiraków w Nowym Sączu, Związek Sybiraków – Oddział w Nowym Sączu.

Prezes Stowarzyszenia Pamięci Polskiego Sybiru Robert Sobol przedstawił szczegółowy plan Zjazdu.

Prezes Zarządu Oddziału w Nowym Sączu Kazimierz Korczyński przedstawił działalność Oddziału na terenie Sądeckizny, mówił o współpracy

z Zespołem Szkół Nr 2 im. Sybiraków w Nowym Sączu i o wspólnej inicjatywie, jaką było powołanie do życia pierwszego w Polsce Stowarzyszenia Pamięci Polskiego Sybiru. Zapoznał zebranych z ideą tworzenia stowarzyszeń, których głównym celem jest wspieranie działalności Związku Sybiraków, a w przyszłości przejmowanie ich zadań – czuwanie nad spuścizną pamiątek po sybirakach, kultywowanie pamięci o nich i przekazywanie jej następnym pokoleniom. Członkowie Związku Sybiraków to już w większości ludzie starsi i niestety powoli opuszczają szeregi Związku. Stowarzyszenia byłyby naturalnym kontynuatorem ich działalności. Bardzo pomocne będą w tym szkoły noszące imię Sybiraków, bo to przy pomocy ich pracowników, nauczycieli, uczniów można tworzyć Stowarzyszenia. Jest to zapewne pomysł godny realizacji. Szkoły o imieniu Sybiraków i Stowarzyszenia przy nich powstałe wzajemnie mogłyby się wspierać w swoich działaniach i wspólnie podejmować inicjatywy na rzecz pamięci o Zesłańcach. W Polsce aktualnie jest 38 szkół noszących imię Sybiraków.

Wiceprezes Stowarzyszenia, Antonina Dzikowska, dyrektor Zespołu Szkół Nr 2 im. Sybiraków przedstawiła historię powstania Stowarzyszenia i jego współpracy ze szkołą, przedstawiając slajdy, prezentujące jak na przestrzeni roku wygląda praca ze Związkiem Sybiraków – patronem szkoły.

Henryka Rzepecka, dyrektor Gimnazjum Nr 2 im. Sybiraków w Augustowie również za pomocą slajdów przedstawiła pracę z patronem – Związkiem Sybiraków w jej gimnazjum, a pani Henryka Mołodziejko pracę w tej szkole.

W ten sposób przedstawiono spektrum pracy z Patronem na trzech poziomach nauczania: szkoła podstawowa, gimnazjum i szkoła ponadgimnazjalna. Po prezentacjach wywiązała się ożywiona dyskusja, wymiana doświadczeń i pomysłów, uczestnicy dzielili się inspirującymi uwagami, wymieniali materiały.

Działania podejmowane w tej dziedzinie przez szkoły to m.in.:

1. Udział w Międzynarodowym Marszu Żywej Pamięci Polskiego Sybiru w Białymstoku,
2. Organizowanie lokalnych Marszów Sybiraków,
3. Lekcje wychowawcze, na które zapraszani są sybiracy,
4. Konkursy Wiedzy o Patronie,
5. Międzyszkolne Konkursy recytatorskie poezji sybirackiej,

6. Tworzenie Izb Pamięci z pamiątkami po sybirakach,
7. Opieka nad miejscami pamięci sybiraków,
8. Tworzenie biblioteczek o tematyce sybirackiej,
9. Konkursy na prace plastyczne i prezentacje multimedialne na temat losów zesłańców,
10. Wigilie z udziałem sybiraków.

Wszystkie działania podejmują i przeprowadzają w szkołach ludzie z pasją. Bez ich osobistego zaangażowania nie byłoby takich rezultatów. Sybiracy to szczególnie Patron – bo to żywi ludzie, z którymi się na co dzień spotykamy, zapraszamy ich do szkoły, przyjaźnimy się, płaczemy, jak nas opuszczają. Do tej pracy potrzebni są nauczyciele i wychowawcy, którzy będą umieli tę wiedzę o ogromnym ładunku emocjonalnym przekazywać młodzieży i uwrażliwiać ją na losy sybiraków, którzy dają świadectwo prawdy o tragedii zesłańców.

Anna Hejczyk – sekretarz nowo powstałego Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń w Krakowie, pokrótce przedstawiła zadania Centrum. Adres internetowy strony Centrum: <http://www.zsylki-wypedzenia.pl/>

Celem Centrum jest ochrona przed zapomnieniem losów mieszkańców Rzeczypospolitej (w jej obecnych i byłych granicach) poddanych zsyłkom, wypędzeniom i przesiedleniom. Zadaniem, które sobie stawiamy, jest rozpowszechnianie wiedzy na ten temat wśród młodzieży szkolnej, studentów, społeczności lokalnych. Cele te będą realizowane poprzez projekty naukowe i edukacyjne oraz kształcenie. Chcemy zebrać jak najwięcej relacji wspomnieniowych od świadków historii, szczególnie sybiraków oraz przymusowo wysiedlonych ze swych domów przez niemieckiego okupanta w czasach II wojny światowej. Docelowo swymi badaniami chcemy objąć okres przymusowych migracji od konfederacji barskiej po czasy represji komunistycznych.

W skład Centrum będą wchodzić:

1. Muzeum zsyłek, wypędzeń i przesiedleń Polaków,
2. Jednostka badawcza zajmująca się przymusowymi migracjami Polaków,
3. Biblioteka i Archiwum Centrum Dokumentacji Zsyłek, Wypędzeń i Przesiedleń.

Aneta Hoffman przedstawiła zebrany działalność Wirtualnego Muzeum Kresy-Syberia. <http://www.kresy-siberia.org/>

Wirtualne Muzeum powstało w celu dokumentowania losów żyjących jeszcze sybiraków. To ostatni moment by na żywo zarejestrować wspomnienia zesłańców. Taka relacja jest najcenniejszym świadectwem dla potomnych. Żadne opracowanie naukowe, literackie nie zastąpi relacji na żywo ze swoim ładunkiem emocjonalnym. To niezastąpione pomoce do wykorzystania w nauce historii narodu polskiego. Muzeum ma ogromną zaletę z uwagi na to, że funkcjonuje w internecie i jest dostępne w każdym zakątku kuli ziemskiej.

Aneta Hoffman zaproponowała również, by Zarząd Główny, wspólnie ze szkołami, ogłosił ogólnopolski konkurs poświęcony sybirakom, sprawą otwartą pozostaje forma, w jakiej miałby się on odbyć i czego konkretnie miałby dotyczyć. Zaproponowała, by szkoły przesyłały prace plastyczne z konkursów nt. zesłań, które będą następnie prezentowane na stronach Muzeum. Poinformowała także, że Fundacja „Syberia-Kresy” może włączyć się w inicjatywę tworzenia strony internetowej o szkołach Sybirackich. Ustalono zatem, że Fundacja wraz z Zarządem Głównym przeanalizuje techniczne możliwości w stworzeniu strony internetowej dla szkół patronackich. Pomoc w jej stworzeniu zaproponowała również Julita Rosa – dyrektor Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych Nr 13 im. Sybiraków w Łodzi. Podkreśliła także, że należy więcej inicjatywy oddać w ręce młodzieży, bo to przecież im chcemy tę wiedzę przekazywać.

Z sali padła również propozycja wydawania kalendarza o tematyce sybirackiej, w którym można by umieszczać notki na temat zesłań, jak również logo sponsorów.

Bardzo dużo ciepłych słów pod adresem organizatorów wypowiedział Jacek Dziuba z Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, który pogratulował pięknego pomysłu kultywowania pamięci o tragicznych kartach narodu polskiego.

Minister za zasługi w krzewieniu wiedzy o zesłaniach odznaczył medalem Pro Memoria sybiraczki: Aleksandrę Potoczek, Walentynę Bogaczyk, nauczyciela Zespołu Szkół Nr 2 im. Sybiraków – Maksymiliana Wilka i zastępcę Prezydenta Miasta Nowego Sącza Bożenę Jawor.

Włodzimierz Kowalczyk, wiceprezes Zarządu Głównego, wyraził zadowolenie, że tyle szkół pomaga szerzyć wiedzę na temat zesłań. Najlepszą metodą by ta pamięć była żywa i przetrwała to przekazywanie jej właśnie młodemu pokoleniu, kształcenie młodzieży w duchu patriotyzmu i poszanowania pamięci o losach zesłańców. Wyraził ogromną wdzięczność dla Kazimierza Korczyńskiego za inicjatywę tworzenia Stowarzyszeń Pamięci. Oddział we Wrocławiu założył Stowarzyszenie Pamięci Zesłańców Sybiru, które liczy 20 członków. Statut tego Stowarzyszenia został rozesłany do wszystkich oddziałów z propozycją tworzenia ich na innych terenach. Tworzenie Ogólnopolskiego Stowarzyszenia uznano za bezcelowe.

Kazimierz Korczyński w podsumowaniu Zjazdu stwierdził, że oczekiwania Zarządu Głównego wobec szkół patronackich są realizowane. Dyrektor Domu dla Dzieci im. Sybiraków w Szymonowie, Zofia Bagińska poprosiła by Zarząd Główny częściej odwiedzał szkoły patronackie. Wszyscy byli zgodni co do tego, że istnieje pilna potrzeba tworzenia Stowarzyszeń. Uczestnicy Zjazdu powinni zwrócić się do swoich oddziałów Związku o pomoc w tworzeniu Stowarzyszeń. Prezes Robert Sobol przedstawił szczegółowo inicjatywy, jakie w ostatnim okresie podjęło Stowarzyszenie, m.in. oznakowania grobów sybiraków Emblematami Pamięci „Zesłaniec Sybiru”, wydanie książki „XX lat Związku Sybiraków na Sądecczyźnie”, nawiązanie współpracy z władzami więzienia, które zapraszały sybiraków na lekcje historii dla więźniów, które były cenne dla obydwu stron. Zaproponował również bardzo cenną inicjatywę dla Stowarzyszeń – aby w razie potrzeby obejmowały swą opieką samotnych i chorych sybiraków.

Sekretarz Generalny Stanisław Sikorski serdecznie podziękował za inicjatywę takiego spotkania. Obiecał, że Zarząd Główny w miarę swoich możliwości jeszcze bardziej będzie wspierał szkoły w działaniach na rzecz kultywowania pamięci o trudnych kartach historii Polski, o których tyle lat milczano.

Ustalono, że spotkania szkół im. Sybiraków powinny odbywać się co roku. Dyrektor Gimnazjum nr 2 im. Sybiraków w Augustowie Henryka Rzepecka zaprosiła na spotkanie w przyszłym roku do Augustowa.

Sekretarz M. Sowa

100 LAT SZKOŁY PODSTAWOWEJ IM. ZESŁAŃCÓW SYBIRU W KALINOWIE

Sekretarz Generalny Związku Sybiraków Stanisław Sikorski odznacza Oznaką Honorową Sybiraka sztandar szkoły

W czerwcu 2011 roku setną rocznicę powstania szkoły w Kalinowie uczczono specjalną uroczystością. Przypomniano długą historię szkoły, trudności i osiągnięcia. Na uroczyste obchody stulecia szkoły uczniowie przygotowali specjalny program artystyczny, z uznaniem przyjęty przez miejscową społeczność. Z tej okazji sztandar szkoły został przez Zarząd Główny Związku Sybiraków odznaczony Oznaką Honorową Sybiraka.

XII ZJAZD SIEROT SYBERII

Wspólne zdjęcie uczestników

W dniach 30.08.do 01.09.2011 r. odbył się w Karpaczu XII Zjazd Sierot Syberii. W Zjeździe uczestniczyło 49 osób – sierot Syberii oraz zaproszeni goście: Zofia Czernow – wiceprezydent Jeleniej Góry, Jacek Polańczyk – przedstawiciel Urzędu ds. Komitantów i Osób Represjonowanych, Mażena Machałek – posłanka, Andrzej Więckowski – starosta Jeleniej Góry, Stanisław Sikorski – Sekretarz Generalny ZS, przedstawiciele szkół związanych imieniem z Sybirakami ze sztandarami, Mirosław Górecki – burmistrz miasta Kowary, Bronisław Malinowski – burmistrz miasta Karpacz.

Zjazd rozpoczął się mszą św. w kościele parafialnym w Karpaczu celebrowaną przez trzech księży. Homilię wygłosił ks. kapelan Sybiraków Jeleniogórskich – dr Józef Stec.

Zjazd trwał trzy dni:

I dzień – uroczystość otwarcia Zjazdu odbyła się w hotelu „Gołębiwski” u podnóża Śnieżki i Małej Kopy, z przepięknym widokiem na Karkonosze.

Zjazd otworzyli wiceprezes Zarządu Głównego Eugeniusz Grabski i Bożena Dudzińska. Słowo wstępne wygłosiła B. Dudzińska. Głos zabrali zaproszeni goście, w tym przedstawiciel Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Sekretarz Generalny Związku Sybiraków. Młodzież z Gimnazjum im. Polaków Zesłanych na Sybir w Bolesławcu przedstawiła wspaniały spektakl artystyczny.

W trakcie uroczystości gospodarz hotelu gościł nas wszelkimi specjałami: kawą, herbatą, sokami, oraz ciastami. Sałę i poczęstunek otrzymaliśmy gratisowo!

Po uroczystości wraz z gośćmi i młodzieżą przewiezieni zostaliśmy do „Wodomierzanki” na wspólny obiad.

Po obiedzie, w czasie spotkania, odbyła się promocja książki „Sybiracka Odyseja” autorstwa Krystyny Braniak. I dnia wieczorem gospodyni ośrodka przygotowała przyjęcie z tańcami dla całej grupy sybiraków.

II dzień – po śniadaniu byliśmy zaproszeni na rancho Western City w Ściegnach. Przygotowano tam wiele atrakcji: jazda dylizansem, występy Indian, rzut do tarczy, napad na bank itp. Na pamiątkę każdy uczestnik otrzy-

Występ młodzieży z Bolesławca

mał 1\$ ze swoją podobizną. Pobyt tam zakończył się wystawnym obiadem.

Fundatorem był sponsor pan Jerzy Pokój – przewodniczący Sejmiku Dolnośląskiego.

Po południu odbyło się spotkanie z autorem książki „Gdzie się kończą szerokie tory i nadzieja...” Zbigniewem Tomaszewskim.

III dzień – po śniadaniu uczestnicy zjazdu zwiedzili „Miniatury Zamków Dolnośląskich” w Kowarach. Park miniatur powstał na terenie przylegającym do dawnej fabryki dywanów. Zwiedzający mają możliwość zobaczyć 49 obiektów – reprezentujących bogactwo architektury Dolnego Śląska.

Po zwiedzeniu „Parku Miniatur” mieliśmy możliwość sprawdzić oryginalność wystawy – udając się do Ratusza w Kowarach, gdzie zaprosił nas burmistrz Mirosław Górecki. W tym dniu zwiedziliśmy jeszcze Sztolnię Kowarskie – atrakcyjną podziemną trasą turystyczną, liczącą ok. 1200 m.

Poznaliśmy prawdziwą historię, związaną przez blisko 700 lat z poszukiwaniem kruszców, minerałów oraz wydobywaniem rudy żelaza i uranowych rud przez Rosjan. A także doświadczyliśmy emocji towarzyszącej pracy w kopalni. W Skarbcu Walonów obejrzelśmy skarby, które kryje ziemia dolnośląska.

Na zakończenie pobytu w Sztolnię obejrzelśmy spektakl iluminacji laserowej. Wieczorem tego dnia odbył się koncert pożegnalny zespołu „Sybiraków i Kresowiaków” działającego przy Zarządzie Oddziału ZS w Jeleniej Górze.

**Prezes Oddziału w Jeleniej Górze
mgr Bożena Dudzińska**

SPIS TREŚCI

Sprawy organizacyjne	3
Pismo Kierownika Urzędu ds Kombatantów i Osób Represjonowanych z dn. 4.10.11	3
Pismo Kierownika Urzędu ds Kombatantów i Osób Represjonowanych z dn. 7.06.11	5
Pismo Związku Sybiraków Oddział w Olsztynie	7
Pismo Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych z dn. 6.10.11	9
Uprawnienia i ulgi. Pismo Związku Sybiraków	12
Pismo Ministerstwa Infrastruktury	14
XI Międzynarodowy Marsz Żywej Pamięci Polskiego Sybiru	16
Pismo Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dn. 9.09.11	20
Pismo wiceprezesa Rady Ministrów Ministra Gospodarki Waldemara Pawlaka	22
Pismo wicemarszałka Sejmu RP Jerzego Wenderlicha	23
Pismo minister Pracy i Polityki Społecznej Jolanty Fedak	24
Zebranie Zarządu Głównego Związku Sybiraków 9 września 2011 r.	25
Przemówienie prezesa Zarządu Głównego Związku Sybiraków Tadeusza Chwiedzia	38
Kazanie ks. Józefa Guzdko – Biskupa Polowego Wojska Polskiego	43
Uroczystości i spotkania	48
<i>Dzień Matki Sybiraczki</i>	48
Dzień Sybiraka	48
Uroczyste obchody 72. rocznicy wybuchu II wojny światowej i Dnia Sybiraka w Gdańsku i Szymbarku – C. Riedl	48
Matce Sybiraczce – I. Molenda	51
Odświeżenie tablicy ku czci Matek Sybiraczek w Warszawie – M. Pogodziński	53
List prezydent m.st. Warszawy H. Gronkiewicz-Waltz	56
Pismo marszałka województwa mazowieckiego A. Struzika	57
Pismo przewodniczącej Rady m.st. Warszawy E. Malinowskiej-Grupińskiej	58
Naszym Matkom – M. Myśliński	59
Dzień Sybiraka w Gdyni – A. Rzyński	61
Obchody Dnia Sybiraka w Olsztynie – opr. ZG ZS	65
Dzień Sybiraka w Oddziale ZS w Przemyślu – S. Żak	69

Dzień Sybiraka w Lęborku	71
Dzień Sybiraka w Chełmie	73
Uroczystości we wsi Jaworówka – H. Popławski	74
Obchody Dnia Sybiraka w Oddziale Krośnieńskim – M. Brekier, W. Kuźma	75
Dzień Sybiraka w Oddziale Jeleniogórskim Związku Sybiraków	82
72. rocznica agresji sowieckiej na Polskę. Uroczystości w Warszawie	86
I Krajowy Zjazd dyrektorów szkół i placówek noszących imię upamiętniające Zesłańców Sybiru – H. Sowa	86
100 lat Szkoły Podstawowej im. Zesłańców Sybiru w Kalinowie – S. Sikorski	91
XII Zjazd Sierot Syberii – B. Dudzińska.....	92